

TÕRVA TEATAJA

APRILL
2022

Väljaandjad: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: OÜ Joon Tiraaž: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

TÕRVA - JUBA 85 AASTAT SUVITUSLINN!

Tõrva on üks tore paik, kus saab pidu pidada nii linna sünnipäeva kui suvituslinna staatuse tähtpäevade puhul. Ka tänava on aeg suve ühele suvituslinnale kohaselt nautida.

Kui eelmisel aastal saime tähistada 95 aasta möödumist Tõrvale linnaõiguste andmisest, siis põhjust tähistamiseks on ka sel aastal. Nimelt anti 21. aprillil 1937. aastal Eesti Vabariigi otsusega Tõrvale suvituslinna staatus. Tänavu möödub sellest 85 auväärselt aastat.

1937. aastal rajati linna puies- teid ja parke ning arendati märgatavalt turismiga seotud teenuseid. Enne II maailmasõda oli Tõrva kujunenud kauniks aed- ja suvituslinnaks. 1940. aastal oli linnas ligi 3200 elanikku ja 440 maja. Kui praegu nauditakse suplus- rõõme eelkõige Vanamõisa ja Riiska järve ääres, siis aastakümneid tagasi eelistati suvitamiseks hoopiski Öhne jõe kallast.

Eesootav suvi tuleb üritusterohke - põnevaid tegevusi on varuks nii spordi- kui kultuurisõbrale. Traditsiooniliselt toimub ka aasta oodatuid suvefestival - Tõrva Tule-Päevad, mis sel korral alustab tegevustega juba kolmapäeval, 20. juulil, jõuab kulminatsioonini Tõrva Tulede Ööga 23. juulil ning lõpeb rahulikult pühapäeval, 24. juulil.

Aegu tagasi nauditi rannamõnusiid Öhne jõe ääres.

PRESIDENDI MATKASARI JÕUAB TÕRVA

Matk president Kaljulaidiga

Laupäeval, 23. aprillil algusega kell 11 tasub minna koos pere või sõpradega Tõrva linnaretketele koos president Kaljulaidiga. Pooleteisestunnisest reipast linnaretkest, mis annab ülevaate suvituslinna kaunistest kohtadest ja suurepärasest terviserajast, on oodatud osa võtma nii suuremad kui ka väiksemad liikumissõbrad, sportlik vorm ei ole oluline.

Ajakava:

- 10.45 Kogunemine Tõrva keskväljakul
- 11.00 Linnaretk
- 12.30 Linnaretk eeldatav lõpp Tõrva keskväljakul, kus pakutakse suppi ja teed.

Eesti Terviseradade ja president Kersti Kaljulaidi algatatud matkasari kutsub nii noori kui ka vanemaid sportlikust vormist hoolimata nädalavahetustel õues aega veetma ja rohkem liikuma.

TÕRVA VALLA SUVI 2022

- 4. juuni Tõrva valla kodukohvikute päev
Kohviku registreerimiseks kirjuta pille@torva.ee
- 4. juuni Tõrva suvealguspidu Tõrva Tantsumäel
Esinevad Hellad Velled, Kurjad Plaanid, Recovery ja AG.
- 17. juuni XI Tantsumäe mägede jooks
- 18. juuni Riisu külaseltsi jaanipidu. Esinevad Parvepoised
- 21. juuni Tõrva PõoriÕÕ ja suve alguse tähistamine
- 21. juuni Riidaja jaanituli
- 22. juuni Ala külaseltsi jaanituli
- 23. juuni ülevallaline jaanipidu Tõrva Tantsumäel
- 23. juuni Hummuli jaanituli
- 23. juuni Taagepera külaseltsi jaanituli
- 24. juuni Karjatnurme kogukonna jaanituli
- 2. juuli Tõrva autoõoorienteerumine, Avo Põldsalu mälestusvõistlus
- 9. juuli Lastepidu Tõrva keskväljakul
- 9. juuli Mulgimaa peremäng Helme kihelkonnas
- 9. juuli Tõrva 96 keskväljakul. Esineb Terminaator
- 10. juuli Eesti karikaetapp triatlonis
- 20.-24. juuli Tõrva Tule-Päevad
- 21. juuli VIII Tõrva RattaÕÕ
- 22. juuli Helme kandi päev. Esinevad Kurjad Plaanid ja Kukerpillid
- 23. juuli Tõrva Tulede Öö. Esinevad Black Velvet ja 5MIINUST
- 29. juuli Suvepidu Tõrva Tantsumäel
- 4.-8. august Tõrva kirik-kammersaali kultuurinädal
- 7. august Loodusperepäev Hummuli mõisapargis
- 11. august etendus
„Metsas ei kuule su karjumist keegi”
Tõrva Tantsumäel
- 13. august Linna küla perepäev
- 20. august Taasiseseisvumispäeva kontsert
Tõrva keskväljakul Jarek Kasariga
- 27. august Riidaja mõisapäev
- 9. september 39. Tõrva järvede jooks

TÄHISTAME 85. SUVITUSLINNA JUUBELIT!

Suvitusrõõmude nautimiseks ei pea suve ootama, vaid seda saab teha kohe – Tõrva Veemõnulas!

22. aprillil toimuvad pidustused suvituslinnaks saamise juubeli puhul Tõrva Veemõnulas. Kell 15.00 on oodatud väikesed ja suured esimestele Suvituslinn Tõrva lahtistele meistrivõistlustele ujumises.

Lisainfo ja registreerimine Tõrva valla kodulehel või tiina.neumann@torva.ee. Sel päeval on Veemõnula külastamine tavapärasest hoopis erilisem! Sind ootavad saunajooga seansid, saunarituaalid ning mõnus leil välitingimustes. Kell 20.00 paneb DJ käima hoogsama

muusika, laieneb värskendavate kokteilide valik, toimub eksklusiivne ujumisriiete moeshow ja veemõnusiid saab nautida tavapärasest kauem.

Sellest Sa ei taha ilma jääda!

Uuri lähemalt Tõrva Veemõnula Facebooki lehelt ning broneeri kuupäev, et nautida suvituslinnas elamise hüvesid.

Egon Ilisson

TEENINDAJA ON KUNINGAS

Käisin märtsi lõpul kurgumandlite operatsioonil (kusjuures ilma üldnarkoosita on see päris huvitav kogemus) ja pidin veetma öö haiglas. Juba lapsepõlvest häda teinud kurk hakkas juba igapäevast elu kontrollima ega jätnud muud võimalust. Tagantjärei tarkusena oleks pidanud ikka kaitseväs olles selle lõikuse ette võtma, aga toona tundus suvel kaks nädalat teistest kauem ajateenistuses veeta äraütlemata halb valik. Nüüd, poole vanemana, polnud see sugugi parem.

Üsna abitus seisus olles saab inimene kiiresti aru, et seesama öövahetuses tilguteid panev öde või jäätisekapi võtit omav toidutädi ongi su parimad sõbrad. Tegelikult oled sina nende jaoks igapäevane klient - järjekordsed mandlid prügikastis. Su nägu ununeb neil järgmisel päeval, aga nad suhtuvad sinusse ikkagi, nagu oleksid sa kõige olulisem patsient terves haiglas.

Ja siis kui su palatikaaslaste seas on mõni „onu Heino“, kes teeb igal kokkupuutel personaliga seda kõige labasemat nalja, mis tal hetkel võtta (ja neid ikka on ohtralt varuks), siis mõtled, et kuidas need inimesed seda päevast päeva taluda suudavad. Kui juba teistel palatis on piinlik, siis mida peaks tundma inimene, kes peab sellele sõbralikult reageerima ja kahe tunni pärast jälle jäätist tooma. Kui paks peab ühe inimese nahk olema? Kuidas nad suudavad need ebameeldivad, ilased ja ebamugavaid olukordi tekitavad repliigid lasta endast mööda nii, et see neid ei solvaks või tuju ei rikuks. Ja ehk rikubki, aga nad ei näita seda välja. See on ülim professionaalsuse näitaja, mis saab sellisel suhtlustasandil olla.

Olen alati imetlenud inimesi, kes töötavad teenindussektoris ja suhtlevad eripalgeliste klientidega. Nad on nagu kameeleonid, kes peavad tajuma sekundiga ära kliendi suhtlustasandi piiri. Kellega peab olema konservatiivne, kellega võib ka väikse nalja lubada, kelle halva nalja juures tuleb ikka head nägu teha. Jah, kõik ei pruugi teha oma tööd armastusega, aga ma olen veendunud, et see on töö, mida ei saa teha vastumeelselt. Kui tõepoolest on vaja äraelamiseks ükskõik kuidas palk välja teenida, siis küll seda leiab ka tootvas tööstuses, üksi kraavi kaevates või puid istutades. Teenindamine on liiga peen kunst, et seda teha, hapu nägu ees.

Eks klienditeenindus ongi selline valdkond, mille puhul kibestumus ja puudulik käitumisoskus paistab kohe negatiivselt silma. Isegi siis, kui see peegeldub ebameeldivale kliendile tagasi, jääb konfliktis süüdi enamasti teenindaja. Ükskõik kui provotseeriv või pahatahtlik on klient, teenindaja peab alati jääma heatujuliseks ja viisakaks. Ja eks see on ka õige suhtumine, sest mingil hetkel saab ka ebameeldiv suhtleja aru, et sa ei saa olla ülbe ja vastik inimese vastu, kes on lahke ja sulle naeratab.

Vabadus olla rumal ja labane on kõigil olemas. Oskus olla aupaklik isegi rumala vastu on aga vähestel. Ja seda oskust vajavadki kõige enam need inimesed, kes igapäevaselt suhtlevad võõrastega. Olgu selleks siis baaridaam, taksojuht, sööklatädi, apteeker või kassapidaja.

Inimeste nõudmised on ajas muutunud. Kui vanasti tuli poemüüjaga, kes kontrollis kaupa ja andis teinekord ka näo järgi leti alt suitsuvorsti või laost paari Kommunaari kingi, käituda aupaklikult, siis nüüd paistab olevat mõjuvõim läinud teisele poole letti. Aga kui kellegi ametinimetuse on klienditeenindaja või ta lihtsalt töötab teenindussektoris, siis ei tähenda see kellegi teenimist. Paraku ma näen üha süvenevat suhtumist, kuidas oma paha tuju või lihtsalt halba iseloomu näidata teenindajate peal välja. Aga proovime sellest paremad olla, sest proovi sa vahetult pärast mandlilõikust kilomeetri kaugusele poodi jäätise järele jalutada.

Tehkem teenindajale kummardus ja... armastage!

NII KAOBKI MÕTLEV INIMENE...

(lisaks veebiloengule „Inimese kujunemine arukaks olendiks“)

Peep Leppik, üks vananev koolmeister (PhD)

Viimastel aastakümnetel on meie rahvast saamas ilukõnes lobisev, kohati isegi kultuuritu ja iseseisva mõtlemiseta rahvakild. Karm hinnang, mis sobib tänasele maailmale üldse. Tammsaare väitis juba 1930-ndatel – me ei süvene millessegi. Palju lihtsam on jäljendada (instinkt). Asjalikkust asendab nii silmakirjalikkus.

Tänapäeval, kus igaühel on „õigus“ isegi õpetajat (ja koolis toimuvat) õpetada, oleme jõudnud absurdi, sest ... noored kogemusteta õpetajad püüavad nende „õpetuste“ järgi toimida – et paljudele meeldida või moodsana näida. Kirurgi või keevitajat meedia kaudu ei õpetata. Miks? Ehkki õpetamine on palju keerulisem. Uuel ajal on koolitatud õpetajaid, kes isegi ei tea pedagoogika, didaktika (või õpetamisteooria) ja psühholoogia olemust. Kuid õpilaste ette ei tohiks lubada ju inimesi, kes ei tea, mida nad teevad, – tulemuseks väikerahva kiire hääbumine.

Laps nimetati üle 25 aasta tagasi isiksuseks, mis on vastuolus looduseadustega. Nii pandigi pomm alla laste arendamisele-kasvatamisele. Arengupsühholoogias tegi Jean Piaget (1896-1980) ju kindlaks lapse arengu nn kriitilised perioodid, mille möödumisel on last peaaegu võimatu ses vallas arendada. Näiteks kõne arengul on selleks esimese eluaasta lõpp ja teine eluaasta. Paljud mugavad vanemad said signaali – laps arenegu vabalt, ärge sellesse sekkuge – kiitke teda vaid, sest pahandamine tekitab stressi (samas – loomakatsetes selgus,

et noorloomad, keda kiitmise kõrval vajadusel ka karistati, kiindusid kõige enam katsetajasse – looduse tarkus). Juba 20 aasta eest avastasime Eestis laste kõne arengu languse. Inimesed ei tea, et logopeedid-tugiisikud ei saa mahajäämust arengus „ravida“.

Vaimne areng toimub ju looduspäraselt – välismaailmast võtame info vastu meeltega (osalt nagu loomadki – teadvustamatult). Mälus olevat saab kasutada inimene mõtlemisel (E. Tulving). Kui mälu tühi (nutikas olgu faktikontrolliks), siis vaid targutame. Lapsel on jõuökoonoomia ürgne instinkt ja kui see saab ümbrusest pidevalt kinnitust – pole vaja fakte omandada –, siis tulebki kaotada ka eksamid! Hea mälu ja sõnavoolavusega ning kõrge egoga lobiseja tunneb nii end (eriti mõne tiitli toel) lausa kõneisiku-eksperdi-nõustajana (ehkki pole ise avanud ühtki teaduslikku raamatut!). Tähelepanu saab kõik väline – pildil olek.

2018 kajastas Euroopa ajakirjandus arukuse (IQ) langust viimasel põlvkonnal seitse standardpunkti (NB! Eesti gümnaasiumilõpetajatel 2001-2012 isegi 8 (!) standardpunkti). Asjatundja – see on materjali vähese salvestamise ja vaimse töö kahanemise tulemus (J. Bruner). Põnev lobisemine tundides ise ei arenda! PISA-testidega võrdleme ju rumalaid omavahel – oleme nii vaid „targad rumalad“. Ja nii ongi meie ülikoolid hädas arstide-inseneride koolitamisega – pole mõtlejaid.

Faktiteadmisi ju ei tuubita, s.t ei viida mällu mõtestamata, vaid salvestatakse esmatajajärgsete eri

protsessidega – didaktika. Enne kooli omandagem mõisteid, aga pärast murdeiga arendab mõtlemist mälu materjaliga sooritatavad (tunnis!) erinevad mõtlemisoperatsioonid – võrdlemisest üldistamise ja abstrahheerimiseni.

Märkamatult on peale kasvanud põlvkonnad, kes näinud elu põhiliselt läbi auto akna. Tõde on see, et mõtlemise arenguks tuleks lapsel vahetult-aktiivselt kokku puutuda ümbruse (looduse ja maailma) keerukusega, raskuste-probleemidega (eriti tööga) ja püüda neid ise ületada. Kuueaastane metsaküla laps, kes on oma ümbruse läbi tuhninud, tunneb maailma palju paremini kui läbi autoakna Euroopat vaadanud lapsuke. Ekraanide taga maailma tajumine arendab vähe (J. Gibson). Arvuti on suurepärase vahend aruka-mõtleva täiskasvanu käes, kuid enne tuleb arukaks saada. Arukas inimene leiab kasulikku ka Vene telekanalitest (hetkel küll vähe) Lenini teosteni, aga märkab ühtlasi rumalusi Eesti elus – ta on 21. sajandi Inimene. Mustvalge maailmakäsitlus ongi alati mõtlemise surm...

P.S. Mõni aeg tagasi kõnetas mind tuntud Eesti jurist, kes ütles, et temale on arusaamatu, mis toimub koolis. Alaealine (lapsest rääkimata) on õiguslikult ju piiratud teovõimega, kuid nüüd küsivad temalt täiskasvanud (!) õpetajad ja isegi teaduskraadiga kasvatusteadlased, kuis teda võiks-tuleks õpetada-kasvatada -?!

KUUFOTO: Tõrva on saanud viimastel aastatel droonifotograafide lemmikpaigaks. Foto: Egon Bogdanov

HÕBELUSIKAD JAGATUD

27. märtsil toimus Tõrva kirik-kammersaalis pidulik hõbelusikate üleandmine kõige pisematele vallakodanikele.

2021. aasta septembrist kuni 2022. aasta jaanuarini nägi Tõrva vallas ilmavalgust 18 vastsündinut.

Uusi vallakodanikke tervitasid

Tõrva vallavolikogu esimees Enn Mihailov ja vallavanem Maido Ruusmann. Muusikalisi vahepalu pakku- sid pisikesed laulutalendid Emma Nora Känd ja Edvard Paul Novella Hansoni juhendamisel. Üritust juhtis Marilin Hindre.

KOLLEKTIIVPUHKUSED LASTEAEDADES

- Lasteaed Mõmmik Hummulis asuv Sipsiku lasteaiarühm: 20. juuni kuni 9. august 2022;
- Ala põhikooli lasteaiarühm: 27. juuni kuni 21. august 2022;
- Ritsa Lasteaed-Algkooli lasteaiarühm: 1. juuli kuni 31. juuli 2022;
- Riidaja Põhikooli lasteaiarühm: 20. juuni kuni 16. august 2022;
- Tõrva Lasteaed Tõrvalill: 1. juuli kuni 31. juuli 2022.
- Suvine lasteaiarühm avatakse Tõrva lasteaias Mõmmik perioodil 1. juuli kuni 31. juuli 2022.

- Lapsevanemad, kes soovivad kasutada suvise lasteaiarühma kohta, esitavad vastavasisulise kirjaliku avalduse lasteae- de Mõmmik direktorile hiljemalt 1. maiks 2022.

Taotlus on leitav Tõrva valla kodulehelt.

Lisainfo: Lisanna Kaar, Lasteaed Mõmmik direktor (lisanna.kaar@torva.ee; 528 1977).

TÕRVA ANKI ASUS JUHTIMA ANNELORE HIRSCHON

Tõrva Avatud Noortekeskuse uueks juhatajaks sai Annelore Hirschon. Annelore on tõrvakas, kes vahepeal on ammutanud kogemusi mujal Eestis ning nüüd rakendab neid taas- kord oma kodukoha huvides.

Uus juhataja kirjeldab ennast järgnevalt:

„Vot siis! Olen tagasi Tõrvas - kes seda oleks osanud arvata! Vahepeal käisin, õppisin, töötasin ja täiendasin oma kogemuste pagasit.

Noored ja nende käekäik on minu teema - töötasin 10 aastat ühes suures ja ägedas koolis sotsiaalpedagoogina. Olin nagu hunt Kriimsilm, 100 asja kogu aeg korraga käsil... aga vahel tuleb elus kannapöördeid teha, et mitte kaotada sära ja energiat.

Uues rollis noortekeskuse juhatajana on mul taas võimalus anda oma panus noorte hüvanguks.

Minu eesmärgiks on noortekeskus kujundada koostöös noortega paigaks, kus neil on mõnus olla. Lähitulevikku on planeeritud ideetalgud noortega, eriti oodatud on 15+ aastased noored.

Kavas on pakkuda lisaks vaba aja veetmise võimalusele põnevaid igaõhtuseid tegevusi, erinevaid töötube ja üritusi kõikidele vanusegruppidele. Läbi mitteformaalse õppimise on noorel suurepärane

võimalus avastada ja arendada oma andeid ja huvisid, alkatada ettevõtmisi, olla osaks ühistegevustest jm. Üheks oluliseks fookuseks saab olema ka koostöö tõhustamine kooli, kogukonna jt huvigruppidega.” Annelorega saab kontakti võtta meiliaadressil annelore.hirschon@torva.ee

KONTSERT UKRAINA HEAKS

25. märtsil toimus Tõrva Noortevolikogu eestvedamisel Tõrva kirik-kammersaalis toetuskontsert Ukraina toetuseks. Tulu annetati MTÜ Eesti Pagulasabi, MTÜ Mondo ning MTÜ Ukraina Kultuurikeskuse algatusele „Ukraina heaks!”

Kontserdil astusid üles Tõrva Muusikakooli andekad noored. Suur tänu juhendajatele ja muusikutele, kes hea meelega olid nõus Ukraina toetuseks esinema.

SUUR TÄNU:

Emma Laureen Paul, Sirelin Meltsas (juhendaja J.Vagula), Elis Ütsik (juhendaja M.Mölder), Kaisa Tomspoon ja Egle Udras (juhendaja A.Kogan ja J.Vagula), duett Sirelin Meltsas & Marilin Hindre (juh M.Kala), Karl-Arkadi Kõvask (juh K.Reimund), klaveriduo Marta Purga&Sirelin Meltsas (juh J.Vagula), Gerda Lõokene, trio Marilin Hindre, Sirelin Meltsas ja Marijanne Põhjale (juh M.Kala), Mirtel Niinemets, Elis Ütsik, Mati Mölder (juh.M.Mölder), viiuliansambel koosseisus Marilin Hindre, Aveli Heletuli (juh H.Hernits), Kärt Karu, Ann Lelle, Charlotte Saaremäe, Heinar Hernits, Kersti Reimund, duett Marijanne Põhjale & Sirelin Meltsas (juh M.Kala), duo Kaisa Timpson& Egle Udras (juh A.Kogan, J.Vagula), tütarlaste koor (juh Maie Kala).

TAAGEPERA RAAMATUKOGU ON AVATUD:

E,T,N,R 11.00-17.00
K 13.00-19.00

MULGI NALJA KONKURSS

Terve aprillikuu jooksul kogutakse mulgiteemalisi nalju. Olgu selleks tõestisündinud lood, meemid, fotod, lihtsalt naljakad ütlemised või küsimused mulkide kohta – kõik on oodatud.

Parimad naljad jõuavad Mulgi Elamuskeskuse ekspositsiooni ning nende autoreid ootavad väärt auhinnad!

Nalju, fotosid ja lugusid hindab naljalembene žürii.

Kirjuta naljad Facebooki “Mulgi naljade konkurss” ürituse alla või pane need tee- le e-posti aadressile mulgielamus- keskus@gmail.com hiljemalt 30. aprilliks.

Mulgiteemaliste naljade konkursi korraldab MTÜ Mulgi Elamuskeskus koostöös Mulgi Kultuuri Instituudi, Tõrva Vallavalitsuse, Viljandi Vallavalitsuse ja Mulgi Vallavalitsusega.

TAAGEPERAS AVATUD RÄNDNÄITUS

Taagepera raamatukogus on avatud kuni 29. aprillini Eesti rahvusarhiivi poolt koostatud rändnäitus „Päris- rahvast priirahvaks”.

Koostöös Tartu linnaga on valmi- nud koolidele suunatud näitus „Päris- rahvast priirahvaks”, mis täiendab õppekava raames läbivõetavat 19. sajandi alguse talurahvaseaduste ja pärisorjuse kaotamise teemat.

Pärisorjuse kaotamise tähtsust on raske üle hinnata. Kuigi endiselt mõisa kontrolli ja käsu all, valisid talupojad nüüd ise endale esindajad, kes vastutasid maksude tasumise,

kogukonnaliikmete toimetuleku ja argielu korraldamise eest. See kasva- tas omavalitsuslikku eneseteadvust, sellest sai alguse eestlaste vaimne ja materiaalne iseseisvus: pereni- mede panek, talude päriksostmine, hariduse levik ja mitmekesistumine, kohaliku omavalitsuse edenemine, kultuurrahvaks kasvamine, riikluse kättevõitmine.

Näitusel välja toodud dokumendid räägivad pärisorjuse kaotamise aluseks olnud talurahvaseaduste — Eestimaal 1816 ja Liivimaal 1819 — rakendami- sest ja nende mõjust talurahvale.

EESTI NAISLIIT ootab **AASTA EMA KANDIDAATE**

Esita oma kandidaat hiljemalt **28. aprilliks 2022**
aadressile **naisliit@gmail.com**

Loe lisa www.naisliit.ee

OODATAKSE TÕRVA VALLA AASTA EMA KANDIDAATE

Tõrva vald valib sel aastal viiendat korda aasta ema ning kandidaate saab esitada 25. aprillini.

Aasta ema tiitliga tunnustatakse pereema, kes on pühendunud ja suurepärane ema ühele või mitmele lapsele ning pakub neile armastust, hoolt, eeskujut ja õpetust. Esitatud kandidaat ei pea olema abielus ja peres võivad kasvada ka kasulapsed. Aasta ema konkursile sobiv kandidaat on Eesti Vabariigi kodanik, kelle elukohaks rahvastikuregistris on Tõrva vald.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann kutsub üles kõiki märkama tublisid emasid, kes on ühiskonnale

eeskujuks. „Tõrva vallas on väga palju tublisid ja eeskujuks olevaid emasid, kes väärivad märkamist ja tunnustust. Ema amet ei ole sugugi kerge, sestap ongi äärmiselt oluline neid tunnustada suure pühendumise eest, mis võimaldab lastel kasvada õnnelikus ja turvalises keskkonnas,” ütles Ruusmann.

Tõrva Vallavalitsus ootab ettepanekuid valla aasta ema aunimetusele 25. aprillini. Ettepanekuid võivad esitada kõik soovijad, kes on märganud tunnustust väärivat ja eeskujulikkust ema. Palume ette-

panekule lisada juurde kolm fotot, mis iseloomustavad kandidaati.

Aasta ema aunimetuse saaja otsustab vallavalitsuse komisjon, mis selleks otstarbeks kokku pannakse. Aunimetust antakse üle emadepäeval, 8. mail.

Eelmisel aastal sai Tõrva valla aasta emaks Egle Letlane, 2020. aastal Ulvi Karu, 2019. aastal Reet Kaat ning 2018. aastal Ellen Sang.

Täpsem info ja vajalikud vormid aasta ema esitamiseks leiab Tõrva valla kodulehelt.

ESITA IDEE KAASAVAKS EELARVEKS!

Kuni 25. aprillini saab esitada oma ettepanekud Tõrva valla 2022. aasta kaasava eelarve ideekorjese. Sel korral on kaasava eelarve suuruseks 30 000 eurot.

Ideekorjese on oodatud kõik head ideed, mis teeksid kõigi elu veelgi paremaks. Ideeks võib olla nii rajatav objekt, sündmus või muu ettevõtmine, kuid see peab olema suunatud avalikkusele. Idee esitaja võib, aga ei pea ise olema idee elluviija.

On jagunud ka mitmele

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann kutsus kõiki üles aktiivselt ettepanekuid esitama. „Lisaks rahastuse saavate projektide otsesele kasule vallaelanike jaoks on omaette väärtuseks vallavalitsusele kõik esitatud ettepanekud, sest juhivad tähelepanu tõrvakate jaoks olulistele kitsaskohtadele ja soovidele. Loodame viia ellu ideid ka väljaspool kaasava eelarve vahendeid,” sõnas Ruusmann ja rõhutas, et ideid soovitakse ellu viia erinevates kohtades üle valla. „Elluviidavad ideed saavad olema valla erinevates piirkondades – kui kõige rohkem hääli saanud ideest jääb raha üle, siis järgmisena viiakse ellu enim hääli saanud ettepanek valla mõnes teises paigas.”

Eelmisel aastal rahastati kaasava eelarve raames kolm ja pool projekti: publi Juudase kontserdisari, Tõrva Võrkpalliklubi ettepanek Riiska järve äärde varjualuse tegemiseks ning Ritsa kogukonna õppekook. Osalise rahastuse sai Ala küla mängu- ja

terviseväljaku projekt.

Kaasava eelarve ideekorjese saab ettepanekuid saata e-posti teel torva@torva.ee, Tõrva valla kodulehel, posti teel Tõrva vallavalitsusele aadressil Kevade 1, Tõrva linn või paberkanal Tõrva vallavalitsuse sekretärile. Lisainfo ja täidetav vorm Tõrva valla kodulehel.

Vallaelanikud valivad

Pärast ideekorje lõppu analüüsib esitatud ettepanekuid hindamiskomisjon. Ettepanekute analüüsil ja hindamisel lähtutakse ettepaneku teostatavusest, kulutuste põhjendatusest ja eelarve läbipaistvusest ning mõjust kogukonna vajadustele.

Kõik tehniliselt korrektsed esitatud ettepanekud suunatakse rahvahääletusele, mille põhjal reastatakse ettepanekud vastavalt saadud hääle arvule. Ellu viiakse enim hääli saanud idee(d) kaasava eelarve rahaliste vahendite ulatuses valla erinevates piirkondades. Hääletusel saavad osaleda ainult Tõrva valda registreeritud elanikud, kes on vähemalt 16-aastased.

Kaasav eelarve on paljudes maailma riikides kasutatav kogukonna kaasamise viis, kus valla eelarve koostamisel antakse kohalikele inimestele otsene võimalus kulutuste tegemisel teatud summa osas kaasa rääkida.

Lisainfo:

Ilona Tiigi, arendusspetsialist
ilona.tiigi@torva.ee

MAAKASUTUSE JA MAAPINNA UURING

LUCAS 2022: maakasutuse ja maapinna statistiline raamuring jõuab ka Tõrva valda ning toimub maist oktoobrini.

Eestis on uuringusse kaasatud 1229 punkti, nende seas osa ka Tõrva vallas. Punktid võivad asuda kõikides maapinna liikides (põllumaa, rohumaa, metsamaa, hoones- tatud territooriumid, transpordivõrgud jne). Geodeedid määravad kindlaks maapinna ja -kasutuse tüübi, rohumaad, melioratsiooni olemasolu ja maastikustruktuuri elemendid.

Samal ajal võetakse 461 punktis pinnase pealiskihi proov. Proovi analüüsitakse laboris ja seda kasutatakse keskkonnategurite hindamisega seotud eesmärkidel (nt Euroopa pinnasekaartide uuendamine, pinnasemudelite valideerimine ja pinnases orgaanilist päritolu süsinikusisalduse kindlaksmääramine, mis on kliimamuutust mõjutav oluline tegur).

Üheksateistkümnes punktis

võetakse täiendav pinnaseproov, et analüüsida pinnase bioloogilist mitmekesisust.

Geodeet töötab täpsete juhiste kohaselt, et valitud punktis kaardistada ja pildistada, häirides võimalikult vähe ja kahjustamata punktis asuvat taimkatet.

Vajaduse korral võib geodeet esitada ID-kaardi ja Euroopa Komisjoni statistikaameti EUROSTAT allkirjastatud akrediteerimiskirja.

Kogutud teavet kasutatakse ainult Euroopa tasandi statistika kokkukogumiseks ja see ei kajasta mingeid isikuandmeid ega andmeid maaomandi kohta. Uuringu LUCAS 2022 andmeid ei kasutata põllumajandustoe- tuste kontrollimiseks ja need ei ole selleks otstarbeks ette nähtud.

LUCASi kohta lisateabe saamiseks külastage palun vastavat jaotist veebisaidil <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lucas/overview>

Vabandame võimalike ebamugavuste ja häirimise pärast!

MUHU VALLA DELEGATSIOON KÜLASTAS TÕRVAT

Märtsi viimasel päeval külastas Tõrva Vallavalitsust Muhu vallavanem Raido Liitmäe ja ehitusnõunik Indrek Võeras, et tutvuda siinsete ettevõtmiste ja Tõrva Veemõnula, et võtta snitti veekeskuse ehitamiseks. Külalised võttis vastu Tõrva vallavanem Maido Ruusmann, kes andis ülevaate Veemõnula ehitusest ja ka teistest plaanitavatest ettevõtmistest, ning seejärel vaadati vee- ja saunakeskus koos juhataja Sandra Kõressaarega oma silmaga üle.

Ruusmann sõnas, et Muhu delegatsioon oli järjekorras juba kuues omavalitsus, kes Tõrvast veekeskuse rajamise kohta tuli infot ammutama. „Kuna Tõrva Veemõnula on nii Tõrva inimeste kui väljastpoolt tulijate poolt väga hästi vastu võetud ja kasutajaid muudkui lisandub, siis julgen väita, et aastatepikkune ettevalmistus tasus end ära,” rääkis Ruusmann. „Nüüd on hea meel nõuga aidata ka teistel Eesti paikadel oma Veemõnula saada. See on selline valdkond, kus oskusteavet väga vähe saada ja Tõrval on ses osas rõõm olla teerajaja.”

Nimelt on Muhu vallal kindel

soov ka endale veekeskus valmis saada ning näpunäited, mida sellise spetsiifilise hoone ehitusel ja kujundamisel silmas pidada, olid väga väärtuslikud.

Kaitseminister Tõrvast

Aprillikuu esimesel päeval kohtus kaitseminister Kalle Laanet Tõrva kinos Koit kohalike inimestega. Teemaks ikka julgeoleku olukord maailmas ja Eesti tegevus riigikaitse arendamisel. Kaitseministri sõnul on Eesti tegevussuunade lahtiseletamine nii NATO kui iseseisva kaitsevõime tugevdamisel ülimalt vajalik ning samas on ka väga tähtis jätkuva Ukraina toetamise selgitamine.

TALGUKEVADEL ON TÄHELEPANU ALL VEEKOGUDE OHUTUS

Juba 15. korda on Teeme Ära egiidi all toimumas Eestimaal igakevadised talgud ning täna algabki ühine talgukevad, mis kulmineerub maikuu esimesel laupäeval, 7. mail üle-eestilise Teeme Ära talgupäevaga.

KALAMEHED AMMUTASID TEADMISI

MTÜ Tõrva Kalameeste Klubi eestvedamisel ja korraldusel toimus märtsi viimasel nädalal õpituba, mille korraldamise eesmärgiks oli arendada teadmisi ja oskusi erinevates olukordades käitumise puhul.

Uuendati teadmisi topograafias ja tuletati meelde kompassi kasutamist nii metsas, veekogudel ja merel. „Kompass kui vahend, mis aitab ka siis, kui välja on lülitatud GPS ja internet,“ räägib klubi eestvedaja Gunnar Palumets, et keerulises olukorras võib see päästa ka elu. Lisaks õpiti ja korratati teadmisi, kuidas käib kaardi kasutamine koos kompassiga.

„Kuna tegemist on küllaltki keerulise ja teadmisi nõudvate oskustega, siis kutsusime õpituba läbi

viima ja loenguid korraldama Valgamaa Kaitseliidu spetsialistid,“ tutvustas Palumets külalisi. Loenguid esitsid auditooriumile Kaitseliidu Valgamaa maleva esindajad reservleitnant Riho Karu, nooremleitnant (reservis) Alari Kais ja reservseersant Anti Altement.

Boonusena andsid lektorid ülevaate ka Kaitseliidus kasutatavate relvade ja lahingutehnika kohta.

„Saime vastused ka küsimustele, kuidas käituda kriisilukorras ja olla kasulikud, vajalikud sõjalukorras, kaitsmaks kodumaad,“ rääkis Palumets vajalikust õppepäevast.

Kalameesteklubi soovib kiita ka aktiivsemaid loengus osalejaid, kelleks olid Ivor Helk, Rein Okas ja Tõnis Toots.

Koostöös Päästeametiga võetakse tänavuse talgupäeva raames tähelepanu alla kodulähedaste veekogude ohutus. Jätkub ka igäihe looduskaitsega seotud talgutööde tegemine. Talgupäevale on väga oodatud kõik eestimaalased ja mõistagi ka meie uued naabrid, kes on sattunud Eestisse Ukraina sõja eest põgenes. Talguid saab kirja panna talguveebis www.teemeara.ee. Samal lehel saab ka oma talgutel osalemissoovist märku anda.

Teeme Ära talgupäeva meeskond koostöös Päästeametiga innustab sel kevadel tähelepanu pöörama kodulähedaste veekogude ja väiksemate veesilmade ohutusele. Päästeameti ennetustöö osakonna eksperdi Mikko Virkala sõnul kinnitab probleemi tõsist kurb statistika. „Eelmisel aastal oli Eestis viimase aja suurim veeõnnetustes hukkunute arv – uppus 60 inimest. Kukkumiste ja libastumiste tõttu uppus 19 inimest, neist seitse oma kodu juures,“ rääkis Virkala. „Esmajärjekorras vajavad turvalisemaks muutmist kastmisvee võtmise kohad, korramata veeärsed käiguteed, katkised

või puuduvad kaevukaaned, lagunenud purded ja sillad, libedad ja järsud kaldad ning piirdeta kallasrajad, mis nõuavad halbade asjaolude kokkulegemisel igal aastal mitu inimest.“

Veeohutusega seotud talgutööde hõlbustamiseks saavad talgujuhid

taotleda ka väikest tuge ehituspoe kinkekaardi näol.

Ka Tõrva vallas on juba mitmeid talguid registreeritud ja huvilised leiavad endale loodetavasti sobiva koha, kus saavad oma usinad töökaed käiku lasta.

TEADE ÕPPUSEST

Kaitseväge korraldab 16. maist kuni 3. juunini õppuse Siil 2022.

Õppuse peamine tegevus toimub Valga ja Saaremaa maakondades ning kaitseväge ning Kaitseliidu harjutusaladel. Aga kaitseväge ning liitlaste tegevust õhus, maal ja veekogudel ning suuremahulisi liikumisi teedel on üle Eesti ja kindlasti on õppus elanike tavarütmis silmapaistval kohal.

Õppusel osalevad kaitsevaelased võivad kasutada erinevaid imitatsioonivahendeid, sealhulgas paupadruneid ja õppegranaate. Olgugi et väljapool harjutusalasid ei kasutata lahingmoona, võivad ka imitatsioonivahendid teha valedes kätes palju kahju. Leides õppuse alalt eseme, mille puhul tekib kahtlus, et see võib kujutada kellelegi ohtu, ei tohiks seda mitte mingil juhul ise puutuda! Sellises olukorras teavitage

sellest koheselt õppusel osalejaid või häirekeskust telefonil 112!

Masinate ning õhuvahendite liiklemine ja imitatsioonivahendite kasutamine tekitavad tavapärasest rohkem müra. Kuna valjud helid võivad häirida nii lapsi kui koduloomi, palub kaitseväge hoida võimalusel õppuste piirkonnas mürapelglikud loomad siseruumides ning

selgitada lastele toimuva põhjust.

Kaitseväge annab endast parima, et kasutada õppuse alasid heapere-mehelikult ja mõjutada võimalikult vähe õppuse ajal tavapärast argielu. Enamus tegevusi on planeeritud päevasele ajale arvestades öörahu ning maa-alade/hoonete kasutamine õppuse ajal kooskõlastatakse eelnevalt omanikega.

Õppust puudutavate kiireloomulisemate küsimuste korral kontakteeruge kaitseväge tsiviil-sõjalise koostöö (CIMIC) spetsialistidega numbril 57 450 884 või aadressil kevadtorm@mil.ee

Võimaldades kaitsevael ja Kaitseliidul harjutada oma kodukandis annate sellega olulise panuse Eesti riigikaitsele. Täname Teid toetuse eest ja jääme lootma meeldivale koostööle. Iga okas loeb!

TÕRVA SPORDISELTS KUTSUB LIIKUMA

TÕRVA LIIGUB!

Kevadised kepikõnni tervisetunnid

**TÕRVA GÜMNAASIUMI PARGIS
LAUPÄEVITI KELL 10:00
ESIMENE TUND 19. MÄRTSIL**

TUND ALGAB SOOJENDUSEGA,
JÄRGNEB KEPIKÕND TERVISERAJAL
VAHELDUMISI LISAHARJUTUSTEGA
TUNNI LÕPETAVAD HARJUTUSED
VÄLIJÕUSAALIS JA VENITUSED
VÕIMALUS UUDSEID VEDRUKESPE LAENUTADA

TERVISLIK LIIKUMINE, MIS SOBIB KÕIGILE!

TERVISETUNNI JUHENDAJA
MARCIS SEIN
EOK LIIKUMISHARRASTUSE TREENER
TEL 58050539

TÕRVAKAD PUNUVAD UKRAINA VÕITLEJATELE VARJEVÕRKE

Vello Jaska

Tõrvas on juba mitu päeva pununud Ukraina vabadusvõitlejatele varjevõrke. Need on väga vajalikud lahinguväljal olijatele sõjatehnika, varjendite või muu kaitserajatiste maskeerimiseks, et nad verejanulistele röövullutajatele nii kergesti silma ei paistaks.

„Üleskutse Ukraina võitlejatele kaitsevõrke punuda tuli tallinlastelt Jaana Rataselt ja Anu Lensmentilt. Nemad püstitasid FB-sse üleskutse „Aitan kaitsta”. Samas tuli mul mõte, et meie saame ka aidata. Suhtlesin Jaana Ratasega ja palusin temalt kaitsevõrkude valmistamiseks tööjuhi-seid. Täpsustavat teavet sain ka nende FB lehelt,” selgitas võrkude punumise Tõrva-poolne initsiaator Maarika Rõõm ja lisas,

„Olles veendunud, et varjevõrkude valmistamisega saame väga vapralt oma maad ja rahvast kaitsvate Ukraina sõdurite heaks omapoolse panuse anda, kutsusin oma sõpru ja tuttavaid, naiskodukaitse liikmeid ning teadaolevaid näputööhuvilisi kokku ja üheskoos otsustasime, et hakkame tegema.” „Tõrva Vallavalitsus andis selle tarvis Pille Ilissoni abiga kõrtsihoones oleva vaba ruumi. Varjevõrgu tegemiseks vajaliku raamistikku valmistas Steve Rõõm ja töö algas,” jätkas Maarika.

Vajalikud vahendid ja materjali aitas temale lisaks hankida Merikan Jaska. Ka Tõrvas tegutsev Sõbralt Sõbrale andis kangaid ja T-särke, mis maskeerimisvõrgu valmistamiseks ideaalselt sobivad. Lõpuks kujunes välja nii, et igaüks, kes punuma tuli, tõi midagi kaasa. Ja punujaid tuli aina juurde. Fotol olijatele lisaks veel Riina Kõverik, Marian Rõõm, Ester Tiirak koos oma poegadega, Anneli ja Rolando Reinhold ja isegi Ukrainast pärit mees-rahvas Dmitriy Halushchenko, kes aktiivselt kaasa löi, ning paljud teised.

Et võrgu mustrid ikkagi militaarsed tuleksid, mitte väga erksad ja silmapaistvad, oli tegijatele kaks Kaitseliidu jakki eeskujuks toodud.

„Siin on vaja loomingulist mõtlemist ja vaba fantaasiat. Põhiline, et mingeid konkreetseid kujundeid, mis võivad tähelepanu äratada, ei tekiks. Meil laabub kõik väga hästi. Seda projekti jätkame Tõrvas nii kaua, kui sobilikku naturaalselt materjali jätkub. Aga kui kellelgi on militaarvärvides (pruune või rohelist) riideesemeid ja mõrra-või noodalina (võrku), siis on meie nobedate näppudega punujad huvitatud küll. Kõige lihtsam moodus on oma annetusest teada anda Tõrva raamatukaupluses,” ütles Maarika Rõõm.

Hetkel on varjevõrkude punujateks (vasakult) Maarika Rõõm, Marina Rõõm, Annela Reinhold, Viktoria Täht, Lisandra Reinhold ja Lilian Tõnisson.

„Teeme jah nii kaua, kui võimalik. See on meie väike panus vapralt Ukraina rahvale. Aga kui need võrgud, mida me siin koome, aitavad säästa mõnegi vabadusvõitleja elu ja lahingutes tervena hoida

mõne masina või rajatise, siis see nii väike ei olegi,” olid punujad veendunud.

Samas lisasid nad, et vabast ajast kellelgi kahju ei ole. Igaüks teeb nii palju, kui suudab ja saab.

„Me teame, mille jaoks me siin töötame, ning see annab meile indu ja jõudu,” ütlesid varjevõrkude punujad üksmeelselt ja lasksid aina näppudel käia.

Vähekindlustatud perede laagritoetus

Tõrva Vallavalitsus pakub võimalust taotleda ühekordset toetust laagrituusiku eest tasumiseks.

Laager toimub ajavahemikul 13.06-18.06.2022 Tõrva valla 8-16-aastastele lastele Veski Noortelaagris Otepää vallas. Laagri teemaks on „Sportlikud tegevused”.

Suvelaagri tuusiku taotlemiseks tuleb esitada taotlus, kas Tõrva Vallavalitsuses kohapeal või valla kodulehel. Taotlusele tuleb juurde lisada perekonna eelneva kolme kuu sissetulek koos kuludega.

Taotlusi võetakse vastu kuni 13.05.2022.

Infot saab valla lastekaitse spetsialistilt:

Liina Põldsalu tel. 5860 8005; liina.poldsalu@torva.ee

Võta palun ise ühendust ja teeme koos lastele toredate suve-elamuse!

SÜNDMUSTEROHKE NALJAPÄEV TÕRVA GÜMNAASIUMIS

Aprill oli Tõrva Gümnaasiumis sündmusterohke. Juba enne koolipäeva algust oli märgata silmale tavapäratut. Koolituliijad kasutasid tavapärase koolikoti asemel kõikvõimalikke vahendeid, milleni mõtlemine küündis. Nimelt oli Tõrva Gümnaasiumis koolikotivaba päev. Mõned näited õpilaste fantaasiarohkusest – õppevahendid veeti kooli ostu- ja aiakäru, mikrolaineahjus, sahtlis, loomapuuris, pesukausis, prügikastis, padjapüüris, Bolti kastis. Loetelu võiks veel jätkudagi. Eriliselt paistis silma noormees, kes tassis kukil tugitooli, millel lebasid õppevahendid. Sellega aga naljapäev ei piirdunud. Esmakordselt toimus koolis mudilastele suunatud MINI Playback Show, millest võtsid osa 1.-6. klassid. Õhtul startis teine kontsert, Playback Show MILLENIUM, kus osalesid 7.-12. klas-

sid. Mõlemal kontserdil oli kohal žürii, kes hindas etteasteid ning kuulutas kummalgi kontserdil välja üldvõitja. 1.-3. klassid panid omavahel pead kokku ning lähenesid asjale loominguliselt, valides endale ühise laulu, mille järgi kõik koos tantsisid. Tänu täheks aktiivse osavõtu eest said kõik algklassid suud magusaks. 4.-6. klasside arvestuses võitis 6.a ning 7.-12. seast valiti võitjaks

9.a klass, kes oli lavale meelitanud ka klassijuhataja. Vaatepilt tekitas publikus elevust. Kui võidulugu kordamisele läks, tõusis kogu saal püsti, kogunes lava ette ning tantsiti ühiselt võiduloo saatel. Playbackil esitatavate laulude valikul lähtuti erinevate ajastute stiilidest. Läbivaks teemaks oli retro, mis hõlmas praeguste noorte jaoks ajas tagasi minevat, ent läbi aegade tuntud muusikat.

Õpilasesinduse idee korraldada playback show sündis Tõrva Gümnaasiumi kauaaegsest jõulupidude traditsioonist, kus klassid kehastusid tuntud artistideks, et jäljendada nende palavalt armastatud hitte. Varasemalt on esitustele lisatud omalt poolt vunki juurde – nii ka tänavu. Etteasted olid hoogsad ning kaasahaaravad. Parajalt huumoriga vürtsitatud lähenemine pani saali naerust rökkama. Ka muidu tõsisema olemisega õpetajad kehastusid ümber ja panustasid üritusse, tehes omapoolse üllatustetteaste. Väline ja olemuslik muutus oli kardinaalne! Õpetajate koosseis naerutas publikut pisarateni. Publik oli vaimustuses ning elas kogu õhtu vältel kaasa. Positiivne vastukaja üritusele ning osalejate innukus annavad eelduse kujuneda vahvaks traditsiooniks!

HEA HOOAJA ALGUS TÕRVA PETANQUE KLUBILT

Oma kolmandal tegutsemisaastal on Tõrva Petanque Klubi alustanud edukalt. Kõikidelt võistlustelt on väljutud poodiumikohaga.

Aasta algas jaanuaris juba traditsiooniks saanud Klubide Sarja I etapiga, kus saavutati suurepärase teine koht. II etapil oldi taaskord poodiumil ja sellel korral tasuks kolmas koht. Peale kahte etappi hoiab Tõrva Petanque Klubi Kärkla klubi järel teist kohta. Just Kärkla esindusse kuuluv Eesti läbi aegade edukaim petangimängija Veiko Proos tõi võistluste järgses kokkuvõttes välja, et juba pikka aega on olnud näha Tõrva klubi potentsiaali. Mängijate read on igal aastal täienenud ning viimastel klubi võistlustel on hakanud see ka tulemuseks vormuma. Sarja kolmas etapp peetakse aprilli teisel nädalavahetusel, kus selgub klubide lõplik

TPK liikmed sõidavad MMile

26.-27.03.2022 peeti Harku hallis meeste maailmameistrivõistluste katsevõistlused, mille võitsid Tõrva Petanque Klubi liikmed Aigar Lusbo, Harry Lusbo ja Toomas Hoole. Maailmameistrivõistlused toimuvad 8.-11. detsembril Beninis Cotonous.

Samuti kuulub Harry Lusbo Eesti U23 koondisse ning esindab Eestit 6.- 9. oktoobril Palma del Mallorcal Hispaanias toimuvatel Euroopa meistrivõistlustel.

järjestus. Antud võistluse kaks paremat klubi saavad õiguse mängida 17.-18.09.2022 Leedus toimuvatel Baltic Sea Cup for Clubs võistlustel, kuhu on oodata parimaid petangiklubisid Eestist, Lätist, Leedust ja Soomest.

Rahvusvahelised võidud

Jaanuaris peeti veel teine oluline võistlus, milleks oli Eesti Masters 2022. Antud võistlustel moodustavad eelmise hooaja 8 parimat meest ja 2 parimat naist endale võistkonnad. Sellel aastal osutusid Tõrva klubist draftis valituks kaks mängijat - Kevin Kangur ja Aigar Lusbo. Mõlemad mängijad valis enda tiimi eelmise aasta reitingu üldvõitja Veiko Proos. Hea meeskonnavaimu toel võideti kindlalt Eesti Masters 2022 tiitel ning igati teenitult pälvis Aigar Lusbo turniiri MVP tiitli.

Veebruaris peetud rahvusvahelistel võistlustel Estonian Open 2022 ja Baltic Doubles osales Tõrva Petanque Klubi kokku kuus mängijat. Baltic Doubles võistlused võitsid Tõrva klubi liikmed Aigar Lusbo ja Harry Lusbo ning Estonian Openil kolmanda koha Maris Rõõm, Mati Rõõm, Viljar Kerb, Aigar Lusbo, Harry Lusbo.

Märtsis peeti triode meistrivõistlused 55+ vanuseklassis, kus klubi esindajana oli võistlustules Mati Rõõm, kes koos tiimikaaslastega saavutas suurepärase teise koha.

SPORDIKALENDER

- 4.04 - 1.05 kevadmatkad Tõrva terviserada, Hummuli terviserada, Riidaja, Linna küla, Ala-Taagepera. Neli matkaperioodi esmaspäevast pühapäevani, 5 erinevat rada, 10 kontrollpunkti igal rajal, 40 otsitavat sõna lahendavad suvituslinna juubeliga seonduva ristsõna.
- Alates 19.03 kuni mai lõpuni on igal laupäeval kell 10.00 kevadised kepikõnni tervisetunnid Tõrva gümnaasiumi pargis ja terviserajal.
- 18.04 - Tõrva siseorienteerumise I etapp, Tõrva ANK, start avatud kell 16.00-18.00.
- 23.04 Tõrva linnaretk president Kaljulaidiga, algus kell 11.00 Tõrva keskväljakult.
- 2.05 Tõrva siseorienteerumise II etapp Tõrva gümnaasiumis start avatud 16.00-18.00.
- 14.05 toimub 39. Hummuli pargijooks, kell 11.00 algavad lastejooksud ja 12.00 põhijooks ning kepikõnd.

Ees petangirohke suvi

Suvi 2022 toob Tõrva petangimängijad Eestist ja naaberriikidest kolmel nädalavahetusel järjest. 23.-24. juulil koos Tõrva Tule-Päevadega saab toimuma Tõrva Cup 2022. 30.-31. juulil koguneb Tõrva Eesti petangiklubide paremik ning Klubide Karika võistlustel selgitatakse välja Eesti parim petangiklubi. 06.- 07. augustil võtab Tõrva vastu taaskord Eesti parimad mängijad ning sellel nädalavahetusel selgitatakse välja parimad üksikmängijad. Samuti peetakse suvel Tõrva lahtised meistrivõistlused.

TÕRVA JK TEENIS RAHVALIIGA HÕBEDA JA VALMISTUB VÄLIHOOAJAKS

2021 sügisel alustas Tõrvas koos treenimist harrastajate grupp. Kohe algusest peale oli meeste huvi trenni tegemise ja jalgpalli vastu väga suur ning see on kestnud siiani.

Juba paari trenni möödudes oli meeste hulk trennis üle 20. Enamasti olid nad juba varem jalgpalliga kokku puutunud ja rõõm taasalus-tamise vastu oli piiritu. Kogemused ja oskused tekitasid koheselt lootust ka ennast rahvaliigas proovile panna. Treener käis idee välja ja juba järgmisel nädalal oli võistkond koos ja registreerimine saali jalgpalli rahvaliigas tehtud.

Trennid jätkusid saalis väga aktiivselt ja hakati valmistuma alagrupimängudeks.

Meestel tekkis kiiresti hea mänguline üksteisemõistmine. Tänu sellele suudeti võita ka oma alagrupp Pärnu Poseidoni ees ning seeläbi jõuti edasi

juba saali jalgpalli veerandfinaalidesse. Loosi tahtel saadi vastaseks Tallinna Bayern võistkond. Mängu normaalaeg lõppes 6:6 viigiga ja järgnenud penaltiseerias suutsid meie mehed näidata oma paremust ja võita 3:1.

Võidukat seeriat jätkati poolfinaalis jällegi Tallinna võistkonna vastu. SRL Lebo Ülesanne võistkond sõitis seekord meile külla Ritsu Spordihoonesse. Sealne õhkkond oli meie meeste jaoks aga juba hoopis kodusem ja Tõrva JK fännide tugi oli kirjeldamatu. Suurepärase mängu järel saavutasid Tõrva mehed 4:2 võidu. Seega oli Tõrva JK saali jalgpalli rahvaliiga finaalis, mis toimus Valga Warrior kodusaalis.

Finaal maakonna siseasi

Kahjuks hakkas finaalmäng juba algusest peale allamäge minema. Tõrva JK mehed suutsid küll tekitada väga

palju häid momente värava löömiseks, kuid kahjuks läksid need napilt väravast mööda. Küll aga õnnestus seekord Warrioril mäng laitmatult ja vastane kasutas ära kõik enda võimalused ning võitis 5:1. Siinkohal tuleb ära märkida ka asjaolu, et Warrior mängis enamuses võistkonnaga, millega mängitakse ka aastaid Eesti MV III liigat, kuid Tõrva mehed ei ole veel koos aastatki mänginud. Tõrva JK noormehed on sitked ja koosseis oluliselt noorem kui teistel osalenud võistkondadel. See lubab lootust, et tulevik on helge. Tõrva JK meeste võistkond jätkab mängimist ka välihooajal ning registreeritud on Coolbet rahvaliiga A-tasandil. Lisaks on võistkonnaga liitunud veel ka mitmed kogenud Tõrva JK noormehed, kes annavad veelgi jõudu Tõrva võistkonnale juurde. Eesmärgiks on jõuda taaskord vähemalt finaalturniirile.

Lisaks rahvaliiga mängudele osaleti ka erinevatel saali jalgpalli turniiridel. Koheselt saavutati ka mitmeid medalikohti. Näiteks Otepää lahtiste meistrivõistluste võitmine, Valgamaa MV II koht ja veel mitmeid auvääraseid kohti turniiridelt. Lisaks kõigele korraldas Tõrva JK ka ise traditsiooniks saanud Tõrva-Helme Cupi ja sealgi saavutas meie meeste võistkond II koha.

U17 eliitliigas

Lisaks meeste võistkonnale tasub silma peal hoida Tõrva JK U17 noorte võistkonnal. Noored mängivad sel hooajal juba EMV U17 Eliitliigas. Valmistumine kevadhooajaks on juba täies hoos. Sõpruskohtumises Viljandiga tuli küll vastu võtta kaotus, kuid aprilli alguses saavutati võit FK Valka võistkonna üle seisuga 4:3. Meistrivõistluste esimene mäng

toimub juba 17. aprillil Keilas.

Kuid ka sellega ei lõpe Tõrva JK tegemised. Klubis treenib lisaks eelnevalt nimetatud gruppidele veel 3 nooremat gruppi (U14, U11 ja lasteaed), kellele saab samuti võistlustel pöödlaid hoida. Järelkasv on suur ja Tõrva JK tulevik tundub helge. Noored jalgpallurid on visad ja tree-nivad, et saada parimateks.

HARIDUSVALDKONNA ARENGUKAVA KOOSTAMINE SAI TAAS HOO SISSE

Egon Ilisson

Märtsi lõpul toimus Tõrva kultuurimajas valla hariduse valdkonna arengukava koostamise avakoosolek reStart. Kohale oli plaani pidama tulnud 43 haridusvaldkonnaga seotud, videosilla vahendusel osales enam kui 90 huvitatud inimest. Arengukava koostamisega järgmine koosolek toimub 2. mail.

Avakoosolekut, mida kanti otse-ülekanadena üle valla Facebooki lehel, modereeris Viljandi valla haridusspetsialist Urmo Reitav, kes tegi ettekande hariduse valdkonna sisulisest poolest ja tulevikusuundadest. Riigipoolsetest suunistest ja arengutest tegi ettekande haridus- ja teadusministeeriumi kohalike omavalitsuste koostöö ja koolivõrgu nõunik Piret Sapp ning Tõrva valla demograafilise ja õpilaste arvu analüüsiga koos omapoolsete konkreetsete ettepanekutega jätkas kümneid haridusvõrgu arengukavasid koostanud ettevõtte Cumulus Consulting OÜ konsultant ja tegevjuht Mihkel Laan.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann sõnas, et haridusvaldkond on omavalitsuse kõige olulisem valdkond. „Seda kahes mõttes - esiteks

meie kõigi tulevik, mis on otsest seotud sellega, kui hea hariduse saavad meie järeltulijad ja homsed otsustajad. Teiseks ei saa märkimata jätta majanduslikku mõõdet - omavalitsuse eelarvest laias laastus pool kuulub haridusele, sellest ülejääva poole eest parandatakse teid, tehakse kultuuri, noorsootööd ja kõike muid asju. Sellepärast on meil kõigil, kes tegelevad hariduse korraldamisega, väga suur vastutus maksumaksjate raha efektiivsel kasutamisel.”

Eksperdid + huvigrupid

Kohapeale oli kutsutud Tõrva valla kooli- ja lasteaedade juhid, õpetajad ja tugipersonal, haridusasutuste hoolekogude esindajad, noortevolikogu, noorsootöötajad, lastekaitse ja Tõrva vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni ning noorsootöö komisjoni esindajad, kes jagunesid laudkondadesse ning pärast iga ettekannet pandi asjakohased mõtted ja ettepanekud kirja paberile, mida kasutatakse arengukava koostamise üheks sisendiks.

Hariduskavade puhul on alati küsimus selles, kui palju oleneb arengukava koostamine ekspertide arvamusel ja kui palju kohalike soovide? Kui palju saab üldse arengukavas emotsionaalsetele aspektidele tähelepanu pöörata ja kui palju peab lähtuma praktilistest väärtustest?

„Kahtlemata peame arvestame haridusvaldkonna professionaalsete ekspertide arvamusel ja analüüsi, mis on olulisteks sisenditeks arengukava koostamiseks. Välisvaadete kaasaamine on oluline, sest need on neutraalsed ja emotsioonidest vabad, kuid lõplikud otsused valmivad koostöös erinevate huvigruppidega, keda koosolekutele kaasatud on. Hariduse valdkond on küllaltki emotsionaalne, kuid peame jääma võimalikult ratsionaalseks ning hindama faktilisi näitajaid. Eesmärk peab olema hariduse kvaliteet. Sellepärast on äärmiselt oluline, et kõik kaasatud huvigrupid oleksid maksimaalselt informeeritud kõikidest aspektidest,” räägib Tõrva abivallavanem Helen Elias ning lisab, et aprilli keskpaigas kutsutakse kõiki avakoosolekul osalenuid ühisvisiidile Viljandi valda, kus tutvutakse lähemalt sealse hariduse edulooga ning omandatakse parimaid praktikaid ja kogemusi

lähivallast. „Meie kõigi eesmärk on ühine - maksimaalselt kvaliteetne haridus Tõrva valla lastele.”

Kahanev õpilaste arv

Nagu elanike arv maapiirkondades, nii näitab lähiajaolos kui ka pikas perspektiivis vähikäiku õpilaste arv Tõrva valla koolides. See on ka üks põhjustest, miks tuleb olemasolev haridusvõrk üle vaadata ning hinnata, kas ja kuidas kõigis valla haridusasutustes tagada kvaliteetne õpe. Seda nii sisus kui vormis. Kui 15 aastat tagasi elas tänase Tõrva valla alal 7512 inimest, siis tänaseks päevaks on see number kahanenud 5952-ni. Elanikkonna kahanemine paistab silma ka koolide lõikes - võrreldes 2007/08 õppeaastaga on Ala põhikooli õpilaste arv kahanenud 77-lt 33 õpilasele, Riidajas 57-lt

42-le, Hummulis 104-lt 47-le, Ritsus 22-lt 12-le (kõrgeim õpilaste arv 40) ning Tõrvas 593-lt 454-le.

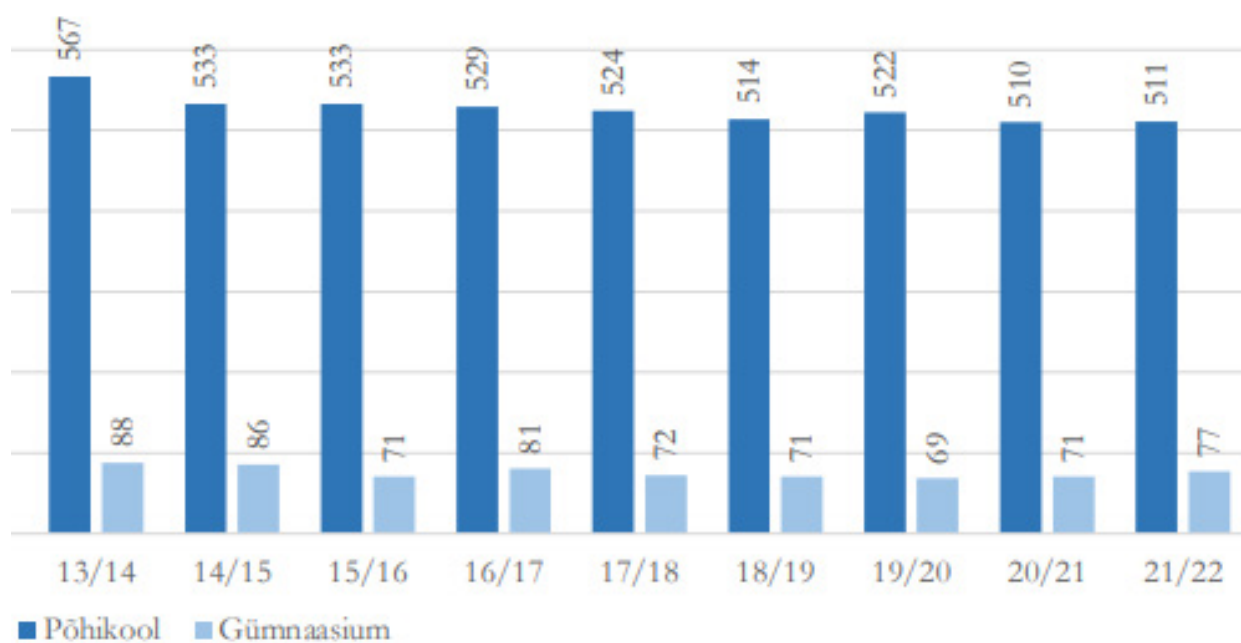
Avakoosolekult jäi kõlama läbiv arvamus, et minimaalselt peaks keskenduma lasteaia ja esimese kooliastme(1.-3. klass) kodulähedaseks püsimisele valla erinevates paigus ning Tõrva Gümnaasiumi kui piirkonna haridustempli tugevdamisele, sh gümnaasiumiastme säilitamisele. Abivallavanem Helen Eliase sõnul peame demograafiliste muutuste tõttu realselt hindama, kui palju meil hetkel erinevates koolides lapsi õpib ning kas hariduse kvaliteedi vastavus tänapäevastele õppestandarditele on võimalik tagada. See puudutab nii õpikeskkonda, hästi tasustatud ja motiveeritud personali kui õppemeetodeid.

Eestis on hetkel vaid 145 gümnaasiumiastmega kooli ning

nendest 44 koolis õpib vähem kui sada õpilast - nii ka Tõrvas. Riigipoolne lähenemine on selline, et alla saja õpilasega gümnaasiumiosad ei ole otstarbekad. Seetõttu on ette nähtud ka koolivõrgu korrastamise toetus, mis tagab väikeste gümnaasiumite likvideerimise puhul rahalist kompensatsiooni. Tõrva vald aga seda teed ei plaani minna ning pigem investeerib lisaks gümnaasiumi jätkusuutlikkusesse. Ruusmann selgitas, et gümnaasiumiosa on äärmiselt oluline Tõrva valla haridusvõrgu ja elanikkonna jätkusuutlikkuse seisukohast. „Kui Tõrva vallas ei oleks gümnaasiumiharidust, siis tähendaks see, et hakatakse varem tegema otsuseid mujal õppimise osas, mis aga võib kaasa tuua omakorda tervikuna elukoha vahetamise otsustamise.”

Veerand tunni kaugusel

Tõrva valla puhul on tegemist tüüpilise keskus-tagamaa tüüpi omavalitsusega, kus valla keskmis on keskuseks Tõrva linn. Enam kui pool valla rahvastikut elab Tõrva linnas ja selle vahetus läheduses. Valdav osa valla suurematest asutustest on ca 15 km raadiuses Tõrva linnast ning linn on üldiselt hästi ligipääsetav nii auto kui ühistranspordiga. See tähendab seda, et laste võimalused vallasiseselt liikuda on heal tasemel ning ka sõidule kuluvad ajad on mõistlikud. Tõrva linnale on suurematest asumistest kõige lähemal Helme alevik, mis asub 3km kaugusel, Ritsa jääb 6km kaugusele ning Riidaja, Hummuli ja Ala jäävad kõik ümmarguselt 15km kaugusele Tõrva linnast. Haridusvaatest peetakse neile distantsidele kuluvaid sõiduajad kooli ja kodu vahel vägagi mõistlikuks, kui kaalul on kvaliteetse hariduse kättesaadavus ja laste parem tulevik.

Õpilaste arv valla koolides. Infograafika: Cumulus Consulting

Statistika ja tulevikuvaade näitab samuti seda, et gümnaasiumealiste arv vallas järgnevatel aastatel ei vähene. Kui tänavu on Tõrva vallas nende laste arvuks, kes vanuse poolest passiks gümnaasiumis käima 181, siis lähiaastatel tõuseb see ka 190ni. 15 aasta pärast pakub analüüs sarnaseid numbreid, mis annab juurde julgust võtta vastu otsuseid keskhariduse säilitamise kasuks.

Kuigi hetkel on vallas aastast aastasse surmade osakaal oluliselt suurem kui sündidel, siis lähiaastatel see tõenäoliselt veidi tasandub. Seda näitavad ka lasteadeade numbrid, mis viimased viis aastat on püsinud pea muutumatutena. Võrreldes 2019. aastaga on näiteks suurenenud laste arv lasteadeades nii Alal, Ritsus kui ka mõlemas Tõrva linna lasteaias. Riidajas õpib vaid üks ja Hummulis neli last vähem kui kolm aastat tagasi. Samas Mõmmiku lasteaias on 11 last rohkem kui aastal 2019 ja aasta varasemaga võrreldes suisa 23 võrra rohkem.

Ekspertide arvamused

Haridus- ja teadusministeeriumi kohalike omavalitsuste koostöö ja koolivõrgu nõunik Piret Sapp toonitas oma ettekandes, et muutuv rahvas- tik eeldab muutuseid haridusvõrgus. „Kohaliku omavalitsuste vastutus seisneb eelkõige kodulähedase alushariduse võimaldamises ning gümnaasiumihariduse pakkumine on eelkõige võimalus, mitte kohustus,“ toonitas Sapp. Teoorias toetab seda mõtet ka asjaolu, et järgmistel kümnenditel väheneb maksumaksjate arv veelgi ja seega ei ole olemasoleva korraldusega jätkamine finantsiliselt võimalik. Ehk nüüd on paras aeg teha otsuseid läbi- mõeldult ja etteplaneerituna või siis tulevikus ootamatult ja ilmselt raske- mate tagajärgedega.

Ettevõtte Cumulus Consulting tegevjuht Mihkel Laan tõi ettekan- des välja kolm erinevat alternatiivi, kuidas koolivõrgu korrastamisega edasi minna ning mis võiksid olla seejuures tagajärjed. Kõikides nendes versioonides on kindel see, et lasteaiad jäävad igal juhul valla erinevatesse piirkondadesse, kus tänagi lasteaiad, alles. Peamine küsimus keerleb selle ümber, kas maapiirkonna põhikoo- lid oma tänaste kooliastmetega on jätkusuutlikud ning kas üheksaklassi- liste asemel oleks kvaliteedi tagamise eesmärgil jõukohane jätta alles kuus või kolm klassi.

Radikaalne reform näeks ette kõikide maakoolide kooliastmete sulgemise ja seal õppivate laste koon- damise Tõrva Gümnaasiumisse, selle versiooni vastu olid kõik laud- konnad. Samas praktilise käiguna nähakse ette, et Hummulis lasteaid ja kool võiks asuda samas majas ning Mõmmiku ja Tõrvalille lasteaiad saaksid ühise juhtimise.

Ideid ja ettepanekuid tuli kohalvi- bijatelt veelgi ning käidi ka välja idee

	Õpilase põhine		Eelarve põhine	
	Kulud	Kohamaksumus	Kulud	Kohamaksumus
Tõrva Gümnaasium	335 000	62	528 000	98
Ala Põhikool	242 000	517	161 000	344
Hummuli Põhikool	200 000	347	143 000	248
Riidaja Põhikool	118 000	219	85 000	157
Ritsu Lasteaed-Algkool	118 000	819	91 000	632
Kokku/keskmine	1 007 000	142	1 007 000	142

Tegevuskulud ja kohamaksumus

	Laste arv	Üldpind (m²) EHIS	Pinda lapse kohta (m²)
Ala Põhikool	13	150	12
Hummuli Lasteaed	13	295	23
Riidaja Põhikool	18	127	7
Ritsu Lasteaed-Algkool	39	710	18

	Õpilaste arv	Õpperuumid	m² õpilase kohta	spordipind
Ala Põhikool	33	1 640	49,7	910
Hummuli Põhikool	47	1 276	27,1	0
Riidaja Põhikool	42	669	15,9	375
Ritsu Lasteaed-Algkool	12	677	56,4	1133
Tõrva Gümnaasium	454	3 380	7,4	871
Kokku	588	7 642	13,0	3 289

Pinnaandmed

luua Ala kooli asemele unikaalne mulgi kallakuga lasteaed- algkool

ülalpidamine mõjub hariduse üldisele rahastamisele. Põhikoolide ümberor-

piir, millal muutub klassi või kooli pidamine ebamõistlikuks või suisa

Põhikool 1-9 klass		Koolide asukoha piirkond								
Õpilase elukoha piirkond		Helme	Hummuli	Põdrala	Tõrva linn	Lapsed valla põhikoolides	Lapsed mujal	Lapsi piirkonnas kokku	Õpib oma piirkonnas	Õpib oma vallas
	Helme	42	4	3	98	147	14	161	26%	91%
	Hummuli		41		19	60	11	71	58%	85%
	Põdrala			37	18	55	2	57	65%	96%
	Tõrva linn	4		5	223	232	13	245	91%	95%
	KOV tipsusega				2	2		2		100%
	Muu KOV	2	3		9	14				
	Kokku	48	48	47	367	510	40	536	57%	82%
	Piirkonna lapsi	88%	85%	79%	61%					

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Helme	37%	26%	16%
Hummuli	70%	41%	62%
Põdrala	71%	59%	63%
Tõrva linn	89%	94%	90%

Õpilasränne põhikoolis 20/21

rajatava Mulgi keskuse juurde. „Mind isiklikult kõnetas avakoosolekul välja käidud idee mulgi kallakuga algkooli loomine Sooglemäele Mulgi elamus- keskuse juurde. Ettepanek sai positiiv- set tagasidet ka koosolekul ja arvan, et selle mõtte arutelu tasub jätkata,“ tunnistab abivallavanem Elias.

Haridusspetsialist Urmo Reitav keskendus oma ettekandes hariduse sisulistele reformidele, mis ei tohiks jääda „koolikarpide“ arutelu varju. „Kui mõnikümmend aastat tagasi siir- duti tööle teadmise, et üks karjäär kestab kogu elu ning teadmiste eluiga mõõdeti aastakümnetes, siis täna- päeval peame olema valmis sisenema tööturule, kus teadusharud muutu- vad kuudega ning peab olema valmis tööks, mida veel ei eksisteerigi,“ selgi- tas Reitav. „21. sajandi õppiija on muutunud, mis omakorda sunnib muutma õppimist ja õpetamist. Olulisemateks oskusteks saavad loov ja kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine, otsustamine ning suht- lemis- ja koostööoskused - selleks, et neid osata, tuleb neid harjutada!“

Seotud õpetajate palgaga

Ega ühtegi reformi ega plaani ei tehta lihtsalt tegemise pärast, vaid soov on muuta olukorda paremaks. Siinkohal võib tuua näite selle kohta, kui palju hetkel väiksemate põhikooliosade

ganiseerimise alternatiiv, millega Ala, Hummulis ja Riidaja kooli üheksaklas- siliste koolide asemel oleks kuueklas- silised, tähendaks allesjäänud valla õpetajate jaoks võimalikku palga- tõusu 136 €. Kui need koolid jätkak- sid kolmeklassilistena, oleks sellega võimalik pedagoogide palkasid tõsta 275 € kuus. Kokkuhoidu on võimalik suurendada täiendavalt kinnisvarast väljumisega. Konsultandi sõnul oleks otstarbekas lõpetada ka köökide tege- vus Alal ja Ritsul ning osta toitlustus teenusena sisse.

Ala ja Ritsu koolide puhul on just ruumide majanduskulud äärmiselt kõrged ning pinda ühe õpilase kohta on väga palju. Näiteks on iga kooli- õpilase jaoks nendes koolides umbes 50 ruutmeetrit õpperuumide pinda, samas kui palju kompaktsemas Riidaja põhikoolis on see number 15,9 ja Tõrva gümnaasiumis kõigest 7,4.

Kuhu kulub enim?

See on nii Jukule kui Juhanile selge, et väiksemate koolide ja lasteadeade ülalpidamine on kallim kui suure- mate. Paljuski on see seotud just tööjõu ja abipersonali kuluga, sest õpetajat on vaja klassi ette vaatamata sellele, kas klassis on 2 või 22 õpilast. Hariduse arengukava ja strateegia väljatöötamisel ongi üks peamiseid nüansse tabada ära, kust jookseb see

finantsiliselt liiga koormavaks.

Keskmiselt kulub ühe õpilase kooli- tamiseks Tõrva vallas 142 € kuus ning alla selle numbri suudab majandada vaid Tõrva gümnaasium, kus on see number 98 €. Üsna lähedal keskmisele on Riidaja põhikool, kes suudab ennast ära majandada investeerides haridusse 157 € ühe lapse kohta. Kõige suurema summa eest saavad haridust omandada Ritsu lapsed, keda toeta- takse selleks igas kuus 632 € eest.

Rääkides taaskord pedagoogide palgast, siis näiteks praegune riigi- poolne eraldis ei kata kaugeltki ära pedagoogide, juhtide ja tugispetsialis- tide töötasusid. Aastane puudujääk on ligi 80 000 eurot (aastal 2020). Selline olukord pole jätkusuutlik, kuna nii ei ole vallas võimalik leida lähiaastatel vahendeid investeringuteks ega tööta- jate palgatõusuks, mis mõjub haridus- töötajate motivatsioonile ning seeläbi hariduse kvaliteedile tervikuna.

Miks ei võiks vanaviisi?

Otseselt ei saa välistada, et mõneks ajaks jääb kõik nii, nagu on ka peale koostatava haridusvõrgu arengukava vastuvõtmist, kuid on üsna selge, et sellisel juhul istutakse kahe, kolme või viie aasta pärast taaskord lau- taha maha ja räägitakse neistsa- madest teemadest ning numbrid on tõenäoliselt veelgi kurvemad. Võima-

lik, et siis tuleb juba hakata neid otsu- seid tegema kirvemeetodil, ning see oleks palju halvem variant. Vahepeal on kaotatud hulk hariduspersonali motivatsiooni, õppureid ja ka raha ning kaotatud ka kvaliteedis.

Oluline on aru saada ja teadvus- tada, et hariduse ja haridusvõrgu arendamisel ei ole peaküsimus mitte rahas, vaid enim hariduse kvalitee- dis. Motiveeritud õpetajates, täna- päevases õpikeskkonnas ning sisu- lises õppekvaliteedis. Läbi koolide ja lasteadeade ühendamise on võimalik pakkuda haridust palju laiapõhjali- semalt ning kasusaajaid oleks sellest oluliselt rohkem. See tähendaks seda, et võimalus oleks nii paremate õppevahendite, huviringide, valikai- nete kui ka tugispetsialistide jaoks. Hetkel on väiksemate koolide puhul just peamiseks kitsaskohaks see, et kõikides ainetes ei ole vastava kvali- fikatsiooni saanud õpetajaid, vaid üks õpetaja annab lastele mitmeid erinevaid aineid, et saada kokku vajalik töötundide arv normaalse palga väljateenimiseks. Juba hetkel on omajagu neid nooremate klasside õpilasi, kes eelistavad oma kodulähe- dasele koolile igapäevast sõitu Tõrva gümnaasiumisse või mujale kooli.

Arvamused on teretulnud

2. mail aset leidval koosolekul proo- vitakse minna plaanidega konk- reetsemateks ning sõeluda välja parimaid lahendusi, millega võiks tulevikus edasi minna. Et aga plaan oleks tummisem kui märtsis, siis on maikuisel kohtumisel oodatud valla- rahva küsimused ning konstruktiiv- sed ettepanekud.

Märtsikuisel koosviibimisel kasu- tati kaasarääkimise võimalust meel- sasti ja ettekandjatelt küsisid küsi- musi nii kohalviibijad saalis kui otseülekande jälgijad Facebooki teel. Peale igat ettekannet toimus laud- kondades arutelu ning saalis kõlama jäänud olulisemad mõtted pandi paberile, millest saab oluline sisend- materjal arengukava koostamiseks. „Valla elanikud saavad kõige muga- vamalt kaasa lüüa läbi sotsiaalmee- dia otseülekannete, mida saab Tõrva valla Facebooki lehel hiljem ka järele vaadata. Otseülekande ajal on võima- lik küsida küsimusi ja teha ettepane- kuid,“ tutvustab Elias info kättesaa- davuse võimalusi. Samuti leiab kõik arengukava koostamise materjalid Tõrva valla kodulehel. „Kõik mõtted, ettepanekud ja ideed on väga ooda- tud ning need võib saata minu e-posti aadressil helen.elias@torva.ee,“ kutsub abivallavanem üles aktiivsusele.

Valmides läheb arengukava avali- kule väljapanekule, mille raames on kõigil võimalik veelgi oma ettepa- nekuid ja arvamusi esitada. Avaliku väljapaneku järgselt toimub arutelu, kus vaadatakse üheskoos üle laeku- nud ettepanekud.

ESSEEKONKURSI VÕITIS RAMONA-LUISA SORO

Lõppenud on konkurss, mille eesmärgiks oli saada paremini aimu, koguda arvamusi ja ka lahendusi turvalisusega seonduvates valdkondades Tõrva puhul. Noortel oli võimalik valida esseede teemade „Turvalisus algab meist endist“ ja „Kuidas muuta kodukoht turvaliseks?“ vahel ning kokku osales 17 tööd. Komisjoni poolt valiti võitjaks Ramona-Luisa Soro, kes on Tõrva Gümnaasiumi 12. klassi õpilane.

Parimad esseede esitajad said premeeritud ja nende juhendajad tänatud. „Väga tore oli, et osavõtjaid oli nii palju, mis näitab, et meie noorem generatsioon hoolib oma kodukoha turvalisusest,“ kiitis piirkonnapolitseinik Sander Karu rohkelt osavõttu

Esseekonkursi töödest väljatulnud Tõrva turvalisuse probleemid ning õpilaste poolt välja-pakutud lahendused.

Probleemid

- Pimedas pole tänavatel turvaline.
- Lahtiselt jooksvad koerad.
- Patküla suunal jalgteede puudumine.
- Alaealiste alkoholi- ja narkotarvitamine.
- Laste vähene teadlikkus veekogudel kaasnevatest ohtudest.
- Suvel Vanamõisa järvel hüppetornis rikutakse ohutusnõudeid.
- Teismelistel puudub kooskäimise koht.
- Huviringide info vähene reklaam ja kättesaadavus.
- Linnast võõrastel läbisõitmisel võiks olla ülekäigurajad paremini nähtavad.
- Tanklast saavad alaealised alkoholi ja energijooke kätte.
- Kahtlased liikumised hoonete ümber.

Lahendused-ettepanekud

- Lasteaedades ja koolides läbi viia õpitubasid ja loenguid helkuri kandmise vajalikkusest.
- Kergtee rajamine Patkülani.
- Avalikesse kohtadesse rohkem kaameraid.
- Politsei sagedasem patrullimine alaealiste kogunemiskohtades (Tantsumägi, Tõrviku tagune mets, Vanamõisa järv).
- Alaealiste kogunemiskohtades puhumisreidide läbiviimine.
- Koolis vastavate loengute läbiviimine.
- Rannavalve tööaeg peaks olema pikem, probleemid tekivad just õhtuti.
- Bowlingusaali avamine vähendaks ka vandaalitsemist.
- Reklaamid peavad olema atraktiivsed ja kaasahaaravad.
- Ülekäiguraja märkidel suurem helkurümbriks sarnaselt Lätiga.
- Suurendada kontrolli kättesaadavuse osas.
- Naabrivalve loomine.

MTU Tõrva Spordiselts kutsub liikuma

"Otsi sõnu"

Kevadmatkasari 2022

4 matkaperioodi, 5 erinevat rada
10 kontrollpunkti, 40 sõna

TÕRVA LIIGUB!

Tõrva Terviserada
Hummuli Terviserada
Riidaja Moisapark
Taagepera-Afa
Linna küla

4.- 10. aprill I matkaperiood
11.- 17. aprill II matkaperiood
18.- 24. aprill III matkaperiood
25.aprill- 1. mai IV matkaperiood

KÜTTEKOLDED ja KORSTNAD KORDA!

Tellige varakult kütteseadmete puhastus ja remonttööd!

Valga Tuletõrjehing

- Korstnapühkimisteenus tolmuimejaga
- Pottsepatööd (korstnad, pliidad, ahjud jne)
- Kortermajade ventilatsioonisüsteemi puhastamine
- Tulekustutite ja suitsuandurite kontroll, hooldus, müük

Valga, Puiestee 2, E-R 8-17
Tel 5333 5233, 766 1009 ja 521 0357
valga.tuletorje@gmail.com

KUIDAS MUUTA KODUKOHT TURVALISEMAKS?

Ramona-Luisa Soro

Tõrva oma väiksuse ning kompaktsuse poolest on elamiseks ja lastele kasvamiseks võrratult ilus, mõnus, ja mis peamine – turvaline paik. Et seda turvatunnet veelgi tugevdada, võiks pöörata tähelepanu mõnele olulisele nüansile.

Kuna Tõrvas on kõik kiviviske kaugusel, pole jalgsi liikumine sugugi raske. Vaevaliseks teeb selle aga lumest lahti lükkamata jalgteed. Praegusel talvisel ajal on teeolud kehvavõitu.

Jääne libedus põhjustab liiklusohtlikke olukordi. Algajad juhid, kes tihti oma võimeid ülehindavad, katsetavad parklates auto külglibisemisse laskmist ega mõtle võimalikele tagajärgedele, mis kaasneda võivad, kui sõiduki üle kontroll kaotatakse ning teiste parklas parkivate autodega põrkutakse. Mõistan lumest tingitud talviseid rõõme, kuid sellisteks tegevusteks tuleb valida sobiv aeg ja koht, et mitte seada ohtu teisi liiklejaid.

Leian, et aeg-ajalt tasub korrakajatsatel jalakäijatele meelde tuletada, kui oluline on enne tee ületamist mõlemale poole teed kiigata, veenduda ohutuses ja selles, et lähenev auto kindlasti peatuks. Autojuhi perspektiivist lähtudes on üsna keeruline libedates teeoludes suure hoo pealt pidama saada, kui mõni jalakäija ootamatult teele astub. Selline eksromptpidurdus võib lõppeda täbaralt nii jalakäija, autojuhi kui ka tagumiste autode jaoks. Vahel tasub loobuda enda eesõigusest ning ületada tee, kui auto on möödunud.

Liiklemist hõlbustaksid puhtad teed. Siinkohal pean lisaks maanteedele silmas ka kõrvaltänavaid. Tihti on Tõrvas juba niigi kitsad tänavad lumevaldide tõttu kaotanud veelgi laiust, mille tõttu on liiklus häiritud, sest lumevald takistavad eri suundadest tulevate autode teineteisest möödumist ning muudavad sellised ümberpöikud möödapääsmatuks.

Pimeda aja saabudes on oluline kanda helkurit, ent seegi kipub ununema. Just lasteaedades ja õppeasutustes võiksid käia piirkonnapolitseinikud ning teha õpilastele põnevaid õppetube, mis hõlmaksid harjutusmänge või õppevideod.

Murekoht, millel veel peatuda, on noored, kes vandaalitsevad ja lõhuvad avalikus ruumis vallale kuuluvat vara. Võib-olla on sellise käitumise põhjustajateks alkohol, mõnuained või hoopis soov paista silma eakaaslaste seas, sest iga noor ihkab kuuluda seltskonda, kus ta omaks võetakse. Tihti hulgutaksegi linna peal, sest pole kohta, kus oma vaba aega sisustada, ometi leidub Tõrva vallas rohkelt tegevusi ja huviringe, mis just koolinoortele suunatud on.

Ehk on see tingitud vähesest reklaamist või pole info kättesaadav, mistõttu ei jõua see sihtgrupini. Reklaamid peaksid olema atraktiivsed, kutsuvad ja kaasahaaravad, et äratada reklaami tarbijas huvi.

Kindlasti tuleb kauplustes edaspidigi kontrollida järjepidevalt isikut tõendavat dokumenti, et alkohoolsed joogid ja tubakatooted ei satuks valedesse kättesse, rääkimata alaealistest.

Lõpetuseks sõnan, et Tõrva piirkonnapolitseid ning päästekomando teevad igapäevaselt väga tänuväärseid töid, tagades valla elanikele turvatunne. Sellist tööd tuleb rohkem tunnustada!

Tõrvas on lihtsalt mõnus!

„TÄHTEDE LAVA“ VÕITJAD SELGED

Tõrva kirik-kammersaalis toimus noorte lauluvõistlus „Tähtede lava“, kellest parimad lunastasid pääsme Valgamaa laulukarussellile.

5-6aastased:

- Elisabel Seemen - juhendaja Novella Hanson
- Grettel Laar - juhendaja Kersti Teder

7-9aastased:

- Edvard Paul - juhendaja Novella Hanson
- Oliver Kõvask - juhendaja Novella Hanson

- Birgit Käär-Jalundi - juhendaja Novella Hanson

10-12aastased:

- Ragnar Leeduks - juhendaja Novella Hanson
- Marijanne Põhjala - juhendaja Maie Kala
- Kelly Raudlam - juhendaja Novella Hanson

13-15aastased:

- Karl Arkadi Kõvask - juhendaja Novella Hanson
- Sirelin Meltsas - juhendaja Maie Kala

- Marilyn HIndre - juhendaja Maie Kala

16-18aastased:

- Rasmus Rosenberg - juhendaja Maie Kala

Noori lauljaid hindas kolmeliikmeline žürii koosseisus Margot Suur, Jürgen Järvpõld ja Maria Usk.

Aitäh kauni kontserdi eest, tublid noored ja juhendajad! Üritust toetasid Tõrva Vallavalitsus, Tõrva Veemõnula, Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp, Chaga OÜ.

OSTAME PÕLLU – JA METSAMAAD

OLEME SUURIM ERAMAA OMANIK
VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA!

ANTS ERIK | ☎ **50 91 575**

METSATERVENDUSE.EE

MITMEKÜLGNE NOOR ROOSI RAHNU SOOVIB TULEVIKUS SAADA AJAKIRJANIKUKS

Karl Kirt

Roosi Rahnu (19) on mitmekülgne Tõrva noor, kelle vedada on korraga nii Tõrva valla noortevolikogu kui ka Tõrva Raadio. Lisaks on ta lõpetamas Tõrva Gümnaasiumit, tegeleb näitlemisega, mängib viiulit ja teeb palju muudki. Ise ütleb ta enda kohta, et on hooliv ja heatahtlik inimene, kellel on raske niisama paigal istuda ja mitte midagi teha. „Mul on alati mingi idee või asjaajamine käsil!“

Koduaja tiik

Roosi on elanud terve elu Tõrva valla piirides, Riidaja piirkonnas. Kodukoht asub 10 kilomeetrit Tõrva linnast eemal. „Olengi seal metsade ja põldude vahel üles kasvanud. Ei kujutaks ette, et oleksin pidanud mujal oma lapsepõlve veetma.“ Lapsepõlv möödus rõõmsalt – palju vennaga mängimist ning kogu päeva õues veetmist. „Tulime tuppa ainult kõige hullema nälja korral.“ Koduaja tiik sai samuti palju vatti – nii kui vesi varasuvet ujumist lubas, olid öde-venda ujumas.

Lapsepõlve on saatnud ka muusika. Roosi on kümme aastat õppinud viiulit. Praegu mängib ta seda jätkuvalt, kuid muusikakooli viiuliansambelis enam kaasa ei löö. „Ansamblist on jäänud väga helged mälestused. Praegu on harjumus ikka pill kätte võtta ja katsetada, kas

ikka oskan.“ Täna täidavad Roosi aega mitmed erinevad muud hovid. Nii on ta juhtinud viimased kaks aastat Tõrva valla noortevolikogu tegevust ning selle aasta veebruarist juhib peatoimetajana Tõrva Raadiot.

Tulime, nägime, võitsime!

Noortevolikogu liikmeks kandideerimine tekkis Roosil sisuliselt iseenesest ja loomulikku radapidi. „Mäletan, et soovitati kandideerida, siis ajasime pundi kokku ja kandideerisime! Võiks isegi öelda, et tulime, nägime ja võitsime!“ Noortevolikokku kuulumine on tema sõnutsi andnud palju indu ja õpetanud. Hingeasjaks on ta võtnud selle, et noorte hääle oleks kogukonnas kuuldav ja noored oleksid tähtsal kohal. Suure osa oma tegutsemistahetest võlgneb ta just noortevolikogule. „Ei kujutaks oma elu ette, kui poleks liitunud.“ 2020. aastal valiti Roosi Tõrva noortevolikogu juhiks.

Esimehe sõnul läheb noortevolikogul hästi. „Meie koosseis on olnud tubli, vaatamata olukorrale riigis ja maailmas. Oleme suutnud siiski mitmeid asju korda saata.“ Valimiste ajal korraldati valla esinumbrate debatt, kevadel osaluskohtvik, heategevuslikud kinoseansid ning kontsert Ukraina toetuseks. Uued valimised on lähedal ning Roosi kutsus üles uusi noori liituma. „Ootan huviga uusi valimisi ja kutsun uusi noori noortevolikoguga liituma!“

Tema sõnul on noorte hääle kuuldav ja tugev, isegi kui see kõigile ei meeldi. „Kogukonnas on täiesti hädavajalik, et noored oleksid rohkem kaasatud, sest moodustame siinsetest inimestest suure osa. Meie olemegi need, kes võtavad tulevikus teatepulgale üle.“ Ta ütleb, et uusi juhte ei tule, kui olulistest teemades noori juba täna ei kaasataks.

Roosi sõnab, et noored peaksid olema aktiivsed just tuleviku pärast. Ta sõnab, et iga noore hääle on väärtuslik ja selle häälega on võimalik palju korda saata. „Kui vaatame neid, kes täna ühiskonnas aktiivsed on või tegutsevad poliitikas – nemad on ju samuti noored olnud. Kuskilt peab alustama. Olgu see noortevolikogu või mõni muu vabatahtlik tegevus. Aktiivne olemine annab nii endale kui ka laiemalt ühiskonnale palju juurde.“

Kool peab muutuma

Roosi on tegev ka Tõrva Raadios. Selle aasta veebruarist juhib ta Tõrva Raadiot peatoimetajana rollis. Ise ütleb, et tema eesmärk on tagada raadio järelkasv. „Tahan, et inimesed mõistaksid, kui äge asi on meie raadio. Raadios võib osaleda igas vanuses, tahtmises on asi kinni.“ Tõrva Raadio eetrisse minekut ei suuda peatoimetaja ära oodata. Juulikuus on tulemas uus raadiohooaeg uue sisuga. „Tõrva Raadioga liitusin ise paar aastat tagasi. Tundsin, et see on minu jaoks õige koht. Ei kavatse veel niipea sellest tegevusest loobuda!“

Suured elumuutused on siiski ees ootamas, sest juba suve hakul ootab ees gümnaasiumi lõpetamine ning uute väljakutsete juurde minek. Oma tuleviku tahab Roosi siduda just ajakirjanduse ja kommunikatsiooniga. „Isiklikult teengi valiku oma huvide ja tugevuste järgi. Sügisel tahan Tartu Ülikoolis asuda õppima ajakirjandust ja kommunikatsiooni.“

Õppimine Tõrva Gümnaasiumis on peagi seljataha jäämas. Nagu igas asjas on head, leiab Roosi, et gümnaasiumil on vaja ka tulevikku silmas pidades uuendusmeelne olla. „Tõrva Gümnaasiumis on võimalik omandada väga hea haridus ja selle baasil jätkata õpinguid ükskõik kus. Gümnaasium on meie piirkonnale hädavajalik, et Tõrvas saaks head haridust.“ Ta lisab, et kool peab vaatama tulevikku ja olema uuendusmeelsem. „Kool ei saa olla 30 aastat täpselt samasugune oma sisult. Peab edasi liikuma ja ajaga kaasas käima. See ongi ehk meie kooli suurim väljakutse.“

Nõiana laua all

Kooli lõpetamise, raadio, pillimängu ja noortevolikogu kõrvale mahub ka näitlemine. Seda teeb Roosi Hingevärvide teatritrupis. „Näitlemine on mulle andnud enesekindlust ja parandanud eneseväljendusoskust. Samuti olen kohanud huvitavaid

inimesi ja saanud väga häid sõpru ja tuttavaid.“ Teatrilaval on ta olnud juba lasteaiast saati. Kõikide lavastuste nimedid ta enam siiski ei mäleta. „Väga eredalt on mees see, kui nõida mängisin ning pidin suure osa laval oleku ajast ennast laua all peitma.“ Viimastel aastatel on ta kaasa löönud Romet Pilleri lavastuses „Kontakt“, mis vaatamata erinevate piirangute kiuste eelmise aasta suvel vaatajateni jõudis. „Esietendus oli ikka võimas! Olime selle kallal nii kaua vaeva näinud, lõpuks see ära mängida, see oli äge!“ Praegu valmistatakse taas uut tükki ette ning varsti peaks lavale jõudma lavastus „Love is in the air.“

Aktiivse noorena on ta kaasa löönud kohalikus poliitikas ja kandideerinud kohalikel valimistel Valimisliit Ühtne Kogukond ridades

vallavolikokku. Valituks küll esimesel korral ei saanud, kuid 17 häält esimestel valimistel võib pidada õnnestumiseks. Roosi jaoks oli see senise elu üks huvitavamaid kogemusi. „Õppisin sellest palju. Kohtasin erinevaid inimesi, laiendasin oma maailmapilti ja sain tundma poliitika häid ja halbu külgi. Peamiselt siiski tahtmist veel rohkem kogukonna jaoks tegutseda ja kodukohta paremaks muuta.“

Seega, kokkuvõttes selle kõigega tegelemiseks peab olema energiat. „Nagu öeldakse, siis kes teeb, see ka jõuab. Energiat annab mulle inimeste tagasiside või enda tahtmine teistele mõni huvipakkuv võimalus anda.“ Oma rolli mängib Roosi sõnutsi tema oskamus öelda asjadele „ei.“

Tuleviku vaadates tahab ta, et Tõrvas ja laiemalt kogu Eestis ja maailmas oleksid noored rohkem väärtustatud ja kaasatud. „Noored on meie tulevik, ei saa ju seda kõike lihtsalt raisku lasta!“

AARE HOLM – RÄNNUMEEES, KES JÕUDIS KAANTE VAHELE

Egon Ilisson

See, et Tõrvas on loomingulisi inimesi, ei tohiks tulla kellelegi üllatusena. Aga seda, kui loominguliselt on võimalik kirjutada kirju ajateenistuse ajal kodustele, tõestab Aare Holm, kelle raamat „30 000 miili vee peal“ ehk kirjad allveelaevahävitajalt „Tallin“ on jõudnud raamatulettidele.

Ilmselt on nii mõnedki meist käinud Aare juures arvutialast nõu küsimas ning selles osas on ta kohalikke aidanud Silverarvuti nime kandvas poes Tõrva Kevade keskus juba aastaid. Seda aga, kui põneva elusaatusega mees ise on, ei tea ilmselt paljud tema kliendid ega tuttavadki.

Ema käsi mängus

Raamatu väljaandmise mõte tuli Aare jaoks üsna ootamatult. „Kõik sai alguse viis aastat tagasi, peale ema juubelit. Jõime hommikukohvi ja äkki tõusis ema püsti, võttis kapist välja paki kirju ja pani lauale,“ räägib Aare sellest, mis oli esimeseks ajendiks. Ta oli väga üllatunud, et ema kirjad sõjaväest oli nii kaua alles hoitud. „Minu elukaaslane Carolina, kes töötab Tallinna Ülikooli raamatukogus, võttis kirjad enda kätte ja tänu tema ideele ning suurele tööle see raamat ilmus,“ tunnistab Holm, et tõuge tuli lähikondlaste seast.

„Esimene mõte oli, kas need kirjad ikka pakuvad laiemat huvi, et võiks raamatuna ilmuda,“ räägib Aare, et isikliku kirjavahetuse jagamine väga keeruline tema jaoks polnud. Kirjad olid juba ajateenistuses kirjutatud, teades, et neid loeb mitu inimest. Digitaliseerimise käigus eemaldas ta vaid kaks lõiku, mis puudutasid kolmandate isikute eraelu.

Külasthanud Põhja-Koread

Raamatut tutvustatakse ridadega: „Need aastad seilas Aare suurtel meredel, käis võrastes sadamates Põhja-Koreast Vietnami ja Djiboutini ning õppis korralikult laisklema ja viilima.“

Siiski tunnistab Aare, et võõraid maid nägi ta sageli vaid laeva illuminaatorist. „Singapurist sõitsime paari kilomeetri kauguselt mööda. Ajateenijad pidid laevas püsima ja tekil valvasid relvastatud ohvitserid. Eesmärgiks ei olnud kaitsta laeva, vaid ära hoida, et mõni ajateenija üle parda ei hüppaks ja läände pageks,“

toob Aare välja tegeliku põhjuse.

Põhja-Koreas ja Djiboutis peatuti pikemalt. Seal said noormehed maale ja korraldati kultuuriprogramme. Nendest visiitidest teeb ta raamatus ka pikemalt juttu. Enamasti peatuti Nõukogude sõjaväebaasides. „Näiteks Vietnami ja Etioopias me kohalikke linnu ja inimesi ei näinud. Maa peale saime ainult prügiviimiseks,“ räägib Aare põgusast tutvusest eksootiliste riikidega.

Kaugele itta

Siiski on Aarel jäänud meredel seilamisest kripeldama soov uuesti külastada kaugel Jaapani mere ääres asuvat Vladivostokki. „Imeilus linn, mis asub sopkadega ümbritsetud Kuldsarve lahe ääres. Paar kuud tagasi vaatasin isegi lennupileti hindasid sinna ja olid päris taskukohased,“ räägib Aare, aga möönab, et sõda Ukrainas lükkab Venemaa suunal reisimise ilmselt kaugesse tulevikku.

Rännukirg on jäänud talle külge lapsepõlvest. „Mina sain reisipisiku, kuna mu vanaema elas Abhaasias Musta mere ääres. Käisime lapsena sageli tema juures suvitamas. Lennusõit, soe meri, kaunid mäed. See kõik tekitas juba varajases nooruses huvi kaugete maade vastu,“ räägib Aare, et pärast keskkooli lõpetamist õnnestus suveks pääseda EÜE Aerofloti rühma. Kahe kuu jooksul sai läbi lennatud kogu Nõukogude Liidu Euroopa-poolne osa. „Neid sihtpunkte, kuhu Tallinnast lennata, oli siis päris palju - Tasikendi ja Almatõni välja,“ räägib maailma näinud kirjamees.

turniiri aastas, millest ühe teeme tavaliselt väljaspool Eestit.“ Teine suurem sõltuvus on Aarel mäng nimega Geopeitus, mida mängitakse üle maailma ja enamasti juhatavad mängupunktid ise erinevate vaatamisväärsuste juurde. „Juba Eestis on väga palju üllatavaid kohti. Kõrb Hiiumaal, Anrepi lõvi Kärstnas, Sänna Taevarada Võrumaal, kuhu on paigutatud Päikesesüsteemi mudel.“

Väljaspool Eestit valib ta sihtkohad samuti huvitavate Geopeituse punktide järgi. Hetkel on jalg valgeks saadud umbes viiekümnes riigis. „Koroonaaja alguses paar reisi tühistati ja kaks aastat on nüüd vahele jäänud, aga loodetavasti hakkab endine olukord taastuma. Hetkel on jälle lennupiletid taskus ja loodame kõige paremat,“ on mees valmis startima.

Kroonus tegi kõike

Sõjaline eriala, kelleks Aare ametlikult koolitati, oli „радиометрист наблюдатель“ (tõlkes radiomeetri ehk kiirgusvoo mõõtja), mis sarnaneb lennujuhi tööle, kes lokaatori taga taevast jälgib ja lennukid turvaliselt kohale juhatab. „Erinevus on selles, et meil ei pidanud kõik lennukid kohale jõudma, „valed“ tuli alla tulistada,“ viskab mees nalja.

Ajateenistus oli tema sõnul suurele riigile ammendamatu tasuta tööjõu allikas. Kui laev sadamas seisis, saadeti mehi maa peale erinevatele töödele. Küll sõevaguneid tühjendama, ladudesse, korra isegi matusetele kirstu kandma. „Väljaõppele kulus ehk kümnendik ajast. Vaadates praegu Vene vägede tegutsemist

Ukrainas, ei ole midagi imestada, et nende ettevalmistus nõrk on,“ veab Aare paralleele toonasega.

Sõjalaeval tähendas ränk töö tavaliselt millegi peale ja mahalaadimist. Tavaliselt toiduained, aga ka laske-moon. Ainult raketid ja A-pomm tõsteti kraanaga pardale, kõik ülejäänud käis käsitsi. Mereväs oli tema sõnul isegi ütlus: „Milleks sulle kraana? Võta parem 30 madrust.“

„Jaapani ja Ohhoota meri, kus me enamasti sõitsime, olid sageli tormised. Õnneks oli laev piisavalt suur ja kui kalalaevad pidid tormiga sadamasse jääma, siis meile see veel väga ei mõjunud,“ räägib Aare. Kõige vägevama tormi ajal mõõdeti laeva kreeniks 35 kraadi. „Võrdluseks niipalju, et 45 kraadise kreeni puhul pole vahet, kas kõnnid põranda või seina peal. Laevad on kõik ehitatud jonnipunni põhimõttel, et kalluta palju tahad, ikka keeravad ennast püsti tagasi,“ on endisel meremehel näide varnast võtta.

Valis hoopis arvutid

Hetkel maailmas toimuvad sõjaõudused pole Aare sõnul toonasega võrreldavad, aga ka nõukogude ajal hirmutati meid pidevalt tuumasõjaga. „Sõjahirm oli isegi suurem kui praegu. Ja ka Vene tehnika oli siis pisut aegunud ja paistab, et ka praegu.“

Kõige rohkem on vist arenenud luure. Praegu on satelliitide abil kiiresti tuvastatav väeosade ümberpaigutamine. „Kui meie laev 1986. aastal Vladivostokist India ookeanile lahinguvalvesse hakkas sõitma, siis esimene nädal sõideti karmis raadiovaikuses. Isegi navigatsioonitoradareid ei tohtinud kasutada, et ameeriklased meie liikuma hakkamisest teada ei saaks. Umbes viis päeva kulus, enne kui meid avastati, siis hakkasid Ameerika

lennukite ülelennud. Lennati päris madalalt, peaaegu mastide kõrguselt ja pildistati kõvasti. Meie pildistasime vastu.“

Ometi ei valinud Aare meremehe ega sõjaväelase karjääri, vaid teda huvitasid hoopis arvutid. Esimene kokkupuude arvutitega oli tal keskkooli ajal, 80-date alguses, kui koolis õpetati fakultatiivainena natuke programmeerimist. „Paar korda lasti ka arvutite lähedale,“ räägib Aare, et infot sisestati siis arvutisse magnetlintide ja perfokaartite pealt.

Peale sõjaväge asus ta õppima TTÜ mehaanikateaduskonda. „Teisel kursusel näidati mehaanikutele ka arvuteid ja õpetati veidi programmeerimist. Siis toimuski ilmselt pööre arvutite suunas. Peale kolme kuud õpinguid sai sõlmitud esimene leping tarkvara kirjutamiseks,“ räägib mees kiirest karjäärist. TTÜ lõpetamise järel sai juhuse tahtl uueks elukohaks Tõrva ning nüüdsama möödub siia kolimisest 30 aastat.

Lisandus töö erinevates Valga asutustes arvutihooldajana. Hiljem sai spetsialiseerunud arvutite müügile ja remondile. Programmeerimisega lõpetas Aare 90-date lõpus. „Programmeerija on 24 tundi programmeerija, programmeerivad jooksevad silme ees ka öhtul voodisse minnes. Mulle meeldis rohkem, et kell viis keerad töö juures ukse kinni ja edasi mõtled juba muid mõtteid.“

Aga kas nüüd on uus kutsumus hoopis kirjandus ja soov see valdkond laiemalt ette võtta? „Sõbrad kutsuvad viimasel ajal küll kirjanikuhäraks, aga ma pole tegelikult kirjanik. See, et need 19-aastase poisikese kirjad kroonust koju on paljudele huvi pakkunud, on väga tore. Järgmises raamatus ma pigem kahtlen, aga mine sa tea. Ära iial ütle iial,“ jätab Aare otsad lahti.

30 000 miili vee peal.

Kirjad allveelaevahävitajalt „Tallin“

224 lk, kõvakaaneline
Kirjastus Argo
Saadavus: Suuremates raamatupoodides ning Tõrva Büroo+ raamatupoos

Praegu on tema reisimine seotud põhiliselt hobidega. „Ülikooli ajal sai bridžiturniiridel käidud, aga enam aktiivselt ei mängi. Kuid meil on väike bridžiklubi ning vanade aegade meenutuseks korraldame umbes neli

TARTU 2024 EXTENDED

Marilin Hindre ja Aveli Heletuli

Ühel jaanuarikuu õhtul jagas üks meie aktiivne sõber meiega kandideerimislinki Tartu kultuuripealinna noorteprogrammi Tartu 2024 Extended. Esialgu tundus see ettevõtmine nagu iga teinegi: mis see siis ära ei ole? Meil pole ju midagi kaotada. Ja seetõttu võtsimegi kätte ja kandideerisime Tartu 2024 Extended noorte-programmi.

Nagu mõne aja pärast selguma hakkas, siis ei olnud tegu aga mitte mõne tavalise väikese ettevõtmisega, vaid suure kandideerimise konkurentsi ja imeliste korraldajatega Lõuna-Eesti noortele suunatud kultuurikorraldusprogrammiga.

„Viie sessioonist koosnevast programmis õpime koos, kuidas korraldada kultuurisündmusi. Jagame teadmisi, kuidas projekte koostada, meeskonda kokku panna, üritust planeerida ja ellu viia.

Tartu 2024 Extended eesmärk on tuua korraldusmaastikule uusi tegijaid just noorte hulgast, kes ise osaleksid uutel sündmustel ja looksid neid ka ise.” - just nii on kirjutas Tartu 2024 veebilehel.

Niisiis kutsuti 4.-5. märtsil Tartu kultuuripealinna kontoris kokku 28 noort, nende hulgas kaks Tõrva tüdrukut, Aveli Heletuli ja Mari-

lin Hindre. Nende päevade eesmärk oli saada tuttavaks oma lennukaaslastega ja panna paika esimesed ideed. 5. märtsi hommikuks olime saanud endale pea kolmkümmend uut ülivinget, hakkajat sõpra, kellega koos ükskõik mille korraldamine tundus minevat linnulennul.

„Ellujäämise Kunstid ehk Arts of Survival on Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024 kunstiline kontseptsioon. Ellujäämise kunstid on need teadmised, oskused, väärtused, mis aitavad meil tulevikus hästi elada.

Need on teadmised, oskused, väärtused, mis on meile omased, mida väärtustame, mida soovime Euroopaga jagada ja ka juurde õppida.

Neli kõige olulisemat Ellujäämise Kunsti, mis väljenduvad Tartu 2024 programmis, on omapärasus, jätkusuutlikkus, ärksameelsus ja koosloomus.”

Praeguseks oleme kokku saanud juba kahel korral ja meil on valmis nii tiimid kui ka lennukad plaanid tervelt kuue erineva ürituse elluviimiseks. Extended noorte korraldatud üritused leiavad aset enne esimest juunit ja lastekaitsepäeval. Iga meie üritus on seotud vähemalt ühega Tartu 2024 Ellujäämise Kunstidest.

Näiteks korraldame meie, Aveli ja Marilin ning meie tiim, vahetus-turgu, mis julgustab inimesi riideid taaskasutama ja mitte ära viskama, ning läheb seetõttu kokku jätkusuutlikusega. Teiste tiimide poolt on tulemas üritusi, mis põhinevad näiteks omapärasusele, põlvkondade ühendamisele ja vaimsele tervisele.

Oma eelmisel kokkusaamisel, 19. märtsil, sai koostöös Tartu Noorsoo-töokeskusega korraldatud esimene

Tartu Noortepidu, kus osales ligi 250 noort! Üritus läks ülihästi korda ja möllu oli kõvasti. Kohal olid ka mitmed Tõrva noored.

Juuni lõpus/juuli alguses paneme me Tartu 2024 Extended esimesele lennule punkti reisiga Kaunasesse, mis on Euroopa 2022 kultuuri-pealinn ja kus kohalikud noored korraldavad sarnase programmi raames Audra Festivali. Sellega aga ei lõpe meie tegutsemine Tartu

kultuuripealinnaga. 2024 korraldavad just Extended programmi noored Tartus need kõige vingemad üritused. Me ei jõua seda ära oodata!

Tartu 2024 kultuuripealinna, Ellujäämise Kunstide ja Extended programmi teise lennu kohta saab rohkem teada Tartu 2024 kodulehelt tartu2024.ee

PUUKOOLI TÖÖLINE

Plantex AS otsib oma töökasse kollektiivi puukooli töölisi, kelle töö ülesanneteks on:

- Taimede hooldamine ja sellega seotud tööde teostamine
- Taimede istutamine ja ettevalmistamine
- Rekka laadimine
- Erinevad tööd tehnikaga (puude kaevamine, istutamine, põldude harimine, niitmine jne)

Ootused kandidaadile

- Väga hea füüsiline vastupidavus
- Kohuse- ja vastutustundlikkus
- Koostöö- ja õppimisvõime
- Võime töötada nii iseseisvalt kui meeskonnas
- Kasutus tuleb töökogemus või haridus aianduse valdkonnas
- Pinge- ja keskkonnataluvus
- B-Kategooria juhiloa

Omalt poolt pakume

- Vaheldusrikast ja väljakutsuvat tööd värskes õhus
- Toremaid ja abivalmis kolleege
- Võimalust rakendada oma aiandusalast huvi ja teadmisi
- Tunnitasu alates 7e/bruto

Asukoht Elva vald, Pühaste ja Koruste

Huvi korral helistada 53021510 või kirjutada Kaspar.semm@juhnaipuukool.ee

NÖHVIKU 3. EHK 5. AASTA JUUBEL

14. MAI 12:00

C.C. (TLN)
HÖBEKUUL (TLN)
OLEMATTONAT (FIN)
KURITARVITAIA (TRT)
MUIABELLA FANTASTICA (TALSINK)

2 SAUNA+
SÖÖN/JOOG NÖHVIKUST+
ÜLLATUSTOIT IDA-VIRUMAALT

PILETIT EI OLE KUJD TOETUSED ON OODATUD

NÖHVIKUS SAAB PIDU

Nöhvik saab peale kolmandat aastat viis! „Ega kuna viieni ei viitsi venitada ja kuna boss on vana punkar, siis loomulikult taastutvustame tõrvale punki, kergemat, raskemat ja ka välismaist,“ kõlab võõrustaja Andres Kõveriku plaan. Süüa tehakse ka ja selleks tuleb kohale maailma esimene Tõrva punkar Ida-Virumaalt. Et asi veel kirevam oleks, siis peab ka kõne üllatuskülalisena Tõrva esimese punkbändi maskott – Ott.

COMBIWOOD

Valgamaal asuv puitliiste valmistav ettevõtte Combiwood OÜ otsib enda meeskonda

PUITLIISTUDE PARANDAJAT

Combiwood OÜ on eestimaisel kapitalil põhinev moodne puidutööstus, mille põhitegevus on värvitud puitliistude tootmine. Tõrva vallas asuvas kaasaegses tehases töötab üle 150 töötaja.

Ettevõtte pakub:

- väljaõpet kohapeal
- tasustamist tükitöö alusel
- tööd E-R kahes vahetuses (6:00-14:30 / 14:30-23:00)
- transpordi võimalust Valga linnast töökohale ja tagasi

Töökoht: Möldre küla, Tõrva vald, Valgamaa

Kandideerimiseks saada oma CV aadressile mikko@combiwood.ee. Lisainfo telefonil 5198 3360.

HÜVITIS ERAMETSAOMANIKULE NATURA 2000 ALAL JA VÄLJASPOOL

Looduskaitsete piirangute tõttu saamata jäävat tulu kompenseeritakse erametsaomanikule tänava kahe meetme kaudu. Taotluse esitamise tähtaeg mõlema hüvitise puhul on 4.-22. aprill 2022.

Natura 2000 toetus erametsamaale

Väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitsete piirangute hüvitamise toetus.

Taotluse saab esitada vaid e-PRIA portaalis

Erametsaomanik saab esitada mõlema meetme kohta ühe taotluse, st mõlema meetme toetusõiguslikud alad saab näidata ühes ja samas taotluses. Kahte eraldi taotlust ei pea esitama. Taotlus tuleb esitada igal aastal uuesti!

Taotluse esitamiseks on vaja toimivat ID-kaarti koos paroolidega, mobiil-ID-d või Smart-ID-d. Pärast portaali sisenemist tuleb valida esindatav ning liikuda vanasse e-PRIAse taotlust esitama. Hüvitise taotlemiseks on võimalik anda ka volitus.

Natura 2000 toetus erametsamaale

Erametsaomanikule hüvitatakse looduskaitsete piirangute tõttu saamata jäävat tulu Natura 2000 võrgustiku alal piiranguvööndis, sihtkaitsevööndis ja projekteeritava alal ning sihtkaitsevööndis väljaspool Natura 2000 ala.

Hüvitise määr on:

Natura 2000 alal asuvas ja väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvas sihtkaitsevööndis 110 eurot hektari kohta aastas.

Taotlusvoor kestab 04.04-22.04.2022

Abi ja nõu saavad erametsaomanikud Valgamaa Metsaühistust, Jaama pst 12, Valga (Valga raudteejaam). Vajalik eelnevalt kokku leppida. Atso Adson tel. 56493197 või e-post: atso.adson@metsauhistu.ee

Natura 2000 alal piiranguvööndis, hoiualal ja projekteeritava alal kuni 60 eurot hektari kohta aastas. Seda võidakse vähendada, kui eelarvest ei piisa kõikide nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks.

2022. a vooru eelarve on 5,015 miljonit eurot. Hüvitise maksab välja PRIA. 75% rahast tuleb Euroopa Liidu, 25% Eesti riigi eelarvest.

Väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitsete piirangute hüvitamise toetus

Erametsaomanikule hüvitatakse looduskaitsete piirangute tõttu saamata jäävat tulu väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvas piiranguvööndis, hoiualal ja alal, mille osas on algatatud kaitse alla võtmise menetlus looduskaitseaduse § 9 lõike 1 tähenduses (projekteeritava ala). Hüvitise määr on 60 eurot hektari kohta. 2022. a vooru eelarve on nii suur, mis võimaldab rahuldada kõik nõuetele vastavad taotlused. Hüvitise maksab välja Erametsakeskus. Raha tuleb 100% Eesti riigi eelarvest.

TÕRVA VALLAS RAIELUBADE VÄLJASTAMISES MUUDATUSED

1. aprillil hakkas kehtima uus määrus „Raieloa andmise tingimused ja kord Tõrva vallas”.

Raieloa andmise tingimused ja kord

Looduskaitseaduse § 45 kohaselt tohib tiheasustusalal asuvaid üksikpuid, välja arvatud kasvav metsa metsaseaduse tähenduses ja viljapuud, raiuda kohaliku omavalitsuse loa alusel. Loa andmise tingimused ja korra kehtestab kohalik omavalitsus.

Kord reguleerib Tõrva valla tiheasustusaladel üksikpuude raieks või hooldusloikuseks loa taotlemist, andmist ning loa andmisel võimalike kõrvaltingimuste seadmist.

Uue korraga kaasajastatakse kõrghaljastuse majandamise põhimõtted. Valla sooviks on olemasolevat kõrghaljastust kaitsta ja vältida asjatundmatut raiet. Sätestatud on, et raiumiseks on vajalik luba, kui soovatakse raiuda puu(d), mille rinnaläbimõõt (puu tüve läbimõõt mõõdetuna 1,3 meetri kõrguselt juurekaelast) on vähemalt 8 cm ja puul on selgelt nähtav(ad) või määratav(ad) tüvi(ed) ja võra. Puu hooldusloikus on puuokste eemaldamine (kärpimine, pügamine, tagasilõikamine), millega säilib puu elujõulisus ning mille tagajärjel vähemalt üks tekkiv lõikehaav on 3 cm või suurema läbimõõduga.

Tiheasustusalad on Tõrva valla üldplaneeringuga määratud tiheasustusega alad, kompaktsed asustusega alad (Tõrva linn, Helme alevik, Hummuli alevik ja Soe küla, Taagepera küla, Ala küla, Linna küla, Riidaja küla, Pikasilla küla). Üldplaneeringuga määratavate tiheasustusalade piire saab vaadata Tõrva valla üldplaneeringu materjalide juures valla kodulehel.

Taotlemine

Tiheasustusalal kasvava puu raieks või hooldusloikuseks tuleb esitada vallavalitsusele vormikohane taotlus. Loa annab välja vallavalitsuse

ametnik. Puu raieks saavad luba taotleda puu kasvukoha kinnistu omanik või volitatud isik. Volituse puhul tuleb avaldusele lisada esindusõigust tõendav dokument. Taotlus peab sisaldama taotleja andmeid, taotluse esitamise õiguslikku alust, puu asukoha täpset kirjeldust, põhjendust ning kinnitust selle kohta, et tööde tegemisel järgitakse ohutusnõudeid ning pärast töid korrustatakse raiekoht. Taotlusele on lisatud loetelu võimalikest täiendavatest dokumentidest. Taotluse menetlemisel vallavalitsus kontrollib esitatud andmete õigsust ning raie või hooldusloikuse otstarbekust, vajaduse korral nõuab täiendavaid dokumente ja selgitusi, kaasab otsuse tegemiseks eksperte.

Raieluba puu raieks saab taotleda:

1. kui puu on haige, kiratsev, mürdumisohtlik;
2. kui puu kasvab hoonele lähemal kui 3 meetrit ning kahjustab silmaga nähtavalt hoone vundamendikonstruktsiooni;
3. muudel põhjendatud juhtudel.

Raieluba hooldusloikuseks saab taotleda:

1. kui puu vajab kujundusloikust;
2. kui võra kahjustab silmnähtavalt katusekonstruktsiooni;
3. kui oksad kasvavad liinikoridoris;
4. muudel põhjendatud juhtudel.

Raieluba ei ole vaja taotleda järgmistel juhtudel:

1. puu raieks, mille rinnaläbimõõt (puu tüve läbimõõt mõõdetuna 1,3 meetri kõrguselt juurekaelast) on alla 8 cm;
2. viljapuu raieks;
3. kuivanud okste raieks.

Tuulemurru korral ning kohest likvideerimist nõudvale avariiohtlikule puule raieluba ei vormistata. Puu kasvukoha maa omanik või valdaja teatab vallavalitsusele mahalangenud või ohtlike puude asukoha, arvu ja liigi esimesel võimalusel avastamise hetkest arvates ning korraldab avariiohtliku olukorra või tuulemurru likvideerimise.

Suureks abiks on raieloa taotlemisel Maa-ameti geoportaali kaardirakendused.

**Vanametalli
KOKKUOST
ALATI HEAD HINNAD**

5198 1222

PETSERI 38A, VALGA

www.tolmets.ee

**KALAMAJAKAS
RATASTEL**

**VÄRSKE KALA JA MEREANNID
SINU KODUKANDIS OTSE PÄRNUST**

IGAL NELJAPÄEVAL!

TÕRVA 10:10 - 11:10
KESKVÄLJAKU PARKLA ÄÄRES

HUMMULI 9:50 - 10:05
COOP PARKLAS

VÕI TEE ETTETELLIMUS E-POEST NING TOOME
SINU KAUBA MEIE PEATUSEPUNKTI!

KALAMAJAKAS.EE +372 5697 9340 /8.00-16.00/

ÜLESTÕUSMISPÜHA TOOB LOOTUST

ARVO LASTING

See oli juba tükk aega tagasi, isegi enne kalendrikevade algust, kui nägime Ukraina presidenti Volodõmõr Zelenskõid tunnistas kerge lõrtsisaju käes, et ka just niimoodi läbi raskuste on näha kevade tulekut, mis tähendab ka võidu lootust, võidu saabumist. Siis oli veel paastuaeg ehk Kristuse kannatamiseaeg. Siis meenutasime Jumala Poja vaeva, mida ta nägi meie pattude pärast. Neid patte tuleb tunnista igal inimesel, sõltumata usulisest hoolisusest. Me ei pruugi kõiki neid patte oma tegudes, sõnades, mõtetes ning võlgades märgata ega mõista, kuid kirkalt puhas Jumal märkab seda selgesti.

Paastuaia lõpetab suur reede, mil Jeesus suri meie pattude ja võlgade lunastamiseks ristil. Pärast tema surma veel vaikselt laupäeval viibime leinas. Jeesuse kannatus on suur ja raske, sest meie pattude lunastajana on ta justkui Jumalast maha jäetud.

Kuid läbi raske kannatuse saabki Jeesus minna edasi üleva võiduni. Jeesuse ristisurmast suurel reedel pärastlõunal ei möödu 36 tundi,

kui ta tõuseb surmahauast taas üles. Nüüd on Jeesuse päralt rõõmus võit. Läbi kannatuste ja raskuste näeme tõeliselt suurt võitu ja rõõmu. Me saame anda ära oma patud ja võlad Lunastajale ning saame puhastatud südamega kiita ja paluda Jumalat. Me saame tunnista surma kaotust ja oodata meie ülestõusmist Jumala riigi igavesse ellu.

Sest on kevad. Raske, lumene, libe ja külm talv on üle elatud. Peame vastu ka aprillikuu võimalikes lõrtsisaduses. Meid kannab kindel lootus.

Sest ka katsumuste, vaevade ja kohkumuste järel näib särava kevade ja suve võit tõeliselt eredana.

Nii pühitsemise pärast seitsmenädalast paastuaega ka Kristuse ülestõusmist seitse nädalat. Me pühitsemise Tema ülestõusmist tegelikult aastaringselt, ka paastuajal iga nädala esimesel päeval ehk pühapäeval. Ning jõuame seitsmenädalase Kristuse ülestõusmise ajaga rohelisse eluküllasesse suvesse nelipühade ehk suvistepühade ajaks.

TEATED

- 24. apr kl 11 valge pühapäev Helme kirikus
- 1. mail kl 11 palvus Helme kirikus
- 1. mail kl 12 jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis
- 8. mail kl 11 emadepäev Helme kirikus
- 15. mail kl 11 jumalateenistus Helme kirikus
- Alanud on LEERIAEG Helme kirikus, leeritunnid toimuvad vastavalt kokkuleppele, harilikult üle nädala pühapäeviti kl 11. LEERIPÜHA tuleb 17. juulil. On palju põhjust, miks tulla leeri, ega ole ühtki põhjust, miks mitte tulla leeri.
- KORISTUSTALGUD Helme kirikus L, 30. aprillil kl 10. Sõltuvalt ilmast toimuvad need kas õues või kirikus sees. Palun osalejatel valida kodust kaasa tööriistad, kas rehad-prügikottid või harjad-käsnad-

ämbrid-kausid, samuti palume endal kaasa võtta töökindad.

- TÕRVA MISJONIMAJAS jumalateenistused pühapäeviti kell 15. Pühapäevakool kaks korda kuus. Palvused esmaspäeviti kl 11.

Kontaktandmed:

- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus arvo.lasting@eek.ee; 5249654; 7633340. Swedbank a/a EE512200001120082428. Helme kirik avatud K ja N kl.10-13.
- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani kogudus Swedbank a/a EE842200221013466795.
- TÕRVA IMMAANUELI KOGUDUS isakodu1@gmail.com, 5663 3250; a/a EE841010202006874002.

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis. Tel: 56 111 900

FOREST RESERVES

OSTAME METSAKINNISTUID, KASVAVA METSA RAIETEGAST, PÕLLUMAAD KOOS METSAGA

+372 515 6858
info@forestreserves.ee
www.maa.ee

Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine. Hüdrovoolikute valmistamine.
Hüdromar OÜ tel. 56294013.

Tänavakivi ja äärekivi paigaldus. Haljastus ja kaevetööd.
Tel: 55 649 350

OÜ RAO METALL OTSIB VANAMETALLI KOKKUOSTJAT

Kokkuostja peab olema asjalik, kohusetundlik, täpne ja valdama ka hea tasemel arvutit. Töökoht asub Tõrvas Tartu 37.

Proovipäevi saab teha OÜ Rao Metalli Elva kokkuostus, kus saab ka täpsema ülevaate tööpäevadest ja tööülesannetest.

Info 56985756 ja raometall@gmail.com

Meie tunneme kohalikku kinnisvaraturgu ja oskame väärtustada sinu vara!

Arle Leht
hindaja, maakler
5559 5846
arle.leht@pindi.ee

Anna Prannitsuk
maakler
5694 9719
anna.prannitsuk@pindi.ee

Hans Heinjärv
maakler
528 0812
hans.heinj arv@pindi.ee

Juhtiv kinnisvarabüroo Eestis. Kogemust aastast 1995

THKK müüb

Lõhutud lepa küttepuid, pikkustes 25 kuni 60 cm. Küttegraanul 6 mm
Koos transpordiga Tõrva linnas
Tel: 56 51820

Maxima on Eesti üks suurimaid tööandjaid: meie juures töötab pea 3700 inimest. Oleme arenev ja uuendusmeelne ettevõtte, kelle jaekaubandusketti kuuluvad 84 kauplust, 8 tootmishoonet ja tänapäevane logistikakeskus. Maxima Eesti on osa rahvusvahelisest jaekaubanduskontsernist Maxima Grupe, mis ühendab kauplusi Eestis, Lätis, Leedus, Poolas ja Bulgaarias.

MAXIMA
See, mis vaja

Kui Sulle meeldib inimestega suhelda ja tunned end inimeste keskel mugavalt, siis rakenda oma oskusi Maxima Tõrva kaupluses

KASSAPIDAJA, MÜÜJA VÕI KORISTAJANA

Oled oodatud meie toredasse tiimi:

- kui oled täpne, sõbralik ja abivalmis ning tahad pakkuda vaid parimat teeninduskogemust
- kui soovid pakkuda klientidele meeldivaid ostuelamusi
- oskad eesti keelt vähemalt B1 tasemel, tore, kui saad aru ka vene keelest

Meie poolt on Sulle:

- tasuta soe lõuna
- ettevõtte korraldatud väljaõpe ja toetav mentor
- lisaks pakume Sulle igal aastal tasuta gripivaktsiini ning võimalust kasutada Maxima partnerpakkumisi

Võta ühendust:

cv@maxima.ee

5556 6720

Uue puitfassaadi või puitaia värvimine vesialuselise värviga **AKVATOP** või puidulasuuriga **DEKSTURDEKOR/ DEKSTURDEKOR AKVASATIN** (poolläbipaistev toonitud puidukaitsevahend) on lihtne ja tulemus pikaajaline.

Uue fassaadi või aia rajamisel soovivad kõik, et see kestaks võimalikult kaua. Selleks ongi vaja, et järgitaks värvi tootja poolseid juhiseid.

Enne lõppviimistluse pealekandmist tuleks uus laudis (sõltumata sellest, kas on tegu hõõvel-datud või peensaetud materjaliga) immutada hallituse ja mädaniku vastase immutusvahendiga DEKSTURDEKOR BASE. Lahustipõhine Deksturdekor Base sobib immutuseks nii vesialuseliste kui ka lahustipõhiste viimistluste alla. Immutus peaks saama kuivada (temperatuuril +20 kraadi) kuni 8 tundi. Kui temperatuur on oluliselt madalam ja õhuniiskus suur, siis kuivamisaaeg pikeneb. Oluline on immutusega katta laudise mõlemad pooled ja eriti korralikult lõikeotsad. Samas peab immutuskihit olema piisavalt õhuke, et see imenduks puitu, mitte ei jätaks läikivat, paksu, lakitaolist kihti.

Kui immutus on kuivanud, siis võib peale kanda esimese viimistluskihi. Hea on, kui esimesed kihid (immutus ja esimene viimistluskiht) kantakse pinnale enne paigaldamist. Sellega väldime hilisemat ohtu, kus puidu kuivamisel või mängimisel hakkavad välja paistma viimistlusteta jäänud osad. Peale laudise paigaldamist kanda peale teine viimistluskiht. Kuid teine kiht viimistlust tuleks teha kindlasti veel samal hooajal.

Juba värvitud pinna värskendamisel tuleks jälgida elementaarseid nõudeid – pind eelnevalt puhastada (mustusest, tolmust, lahtisest värvist), vajadusel kahjustatud laud vahetada või teha hallituse ja seenkahjustuste vastane tõrje, kasutades selleks sertifitseeritud biotsiidi sisaldavat ainet AKVASEPT. Peale pindade ettevalmistamist võib alustada värvimist.

Samuti on Rilak tootesüsteemis võimalik saavutada tulekindel puitfassaad või aed, kasutades selleks alusimmutuse Deksturdekor Base asemel toodet

Ultra FR. Ultra FR tagab viimistletud pinna tulekindluse kõrgeima klassi B-s1, d0.

Töödeldav pind tuleb katta 2-4 korda 40-60minutiliste intervallidega; kas pintsliga, pihustiga, rullikuga või värvimisemasinas.

Samuti on võimalik tellida ka toonituna Ultra EXT, mis sobib juba kohe ilma eelviimistlusteta välistöödeks. Andes nii nõutava tuletõkkeklassi kui ka ilusa ja kauakestva dekoratiivse viimistluse.

Tulenevalt viimistluskihi paksuse erinevusest on ka viimistluse eluiga (hooldusvälp) erinev. Lasuuriga kaetud pinna värskendus võiks toimuda 5 kuni 8 aasta tagant (sõltuvalt muidugi ka toonist ja päikese intensiivsusest), värvi pind umbes 8 - 12 aasta tagant (samuti sõltuvalt värvi toonist ja päikese intensiivsusest).

Millega peaks veel arvestama? Puidu viimistlemisel tuleb kindlasti arvestada erinevalt viimistlusmaterjali kulu karvasel ja siledal materjalil.

Deksturdekor ja Deksturdekor Akvasatiini kulu on umbes 8-11 m²/l hõõvel-datud materjali ja 4-7 m²/l saetud või peensaetud materjali puhul. Lasuuride puhul tuleb ka kindlasti arvestada ühe ja sama toote tooni erinevust saetud ja hõõvel-datud materjali puhul. Värv Akvatop 8-10 m²/l hõõvel-datud materjali ja 4-6m²/l saematerjali puhul.

Meie arvame, et puitfassaadi või aia värvimine on imelihtne. Kui aga vajate rohkem tootealast nõu, soovitusi või tekib teisi küsimusi, kirjutage meile julgelt e-mailile rilak@rilak.ee ja vastame Teile esimesel võimalusel!

Head värvimist!